

Erstatningsnævnet

Årsberetning

2008

Erstatningsnævnet
Civilstyrelsen, Gyldenløvesgade 11, 2. sal, 1600 København V
Telefon 33 92 33 34 Telefax 39 20 45 05
erstatningsnaevnet@erstatningsnaevnet.dk
www.erstatningsnaevnet.dk

1	Indledning	4
2	Lovgrundlaget og nævnets sammensætning	4
3	Sekretariatet og sekretariatets arbejde	5
4	Talmæssige oplysninger vedrørende 2008	5
5	Opfyldelse af nævnets og sekretariatets mål for 2008	7
6	Hvad betaler nævnet erstatning for?	7
7	Konkrete afgørelser fra nævnet	8
7.1	Indledning	8
7.2	Offererstatningslovens § 1 – lovens område	8
7.2.1	Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven.....	8
7.2.2	Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden.....	12
7.2.3	Personskade	13
7.2.4	Direkte og indirekte skadelidte	13
7.2.5	Årsagssammenhæng og påregnelighed.....	14
7.2.6	Straffelovsovertrædelser begået i udlandet	14
7.2.7	Tingsskade og formueskade	15
7.3	Offererstatningslovens § 6 a	15
7.3.1	Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko	15
7.3.2	Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt	21
7.4	Offererstatningslovens § 7	22
7.5	Offererstatningslovens § 10	22
7.5.1	For sen eller manglende politianmeldelse	22
7.5.2	Medvirken til politiets opklaring af sagen	23
7.5.3	Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen.....	24
7.6	Offererstatningslovens § 11 A	25
7.7	Offererstatningslovens § 13 – 2 års-fristen	25
7.8	Offererstatningslovens § 14, stk. 1 - sagens oplysning for nævnet	27
7.9	Erstatningsansvarslovens § 1	27
7.9.1	Helbredelsesudgifter	27
7.9.2	“Andet tab”	28
7.10	Erstatningsansvarslovens § 3	29
7.10.1	Godtgørelse for svie og smerte. Godtgørelse i særlige tilfælde, selv om skadelidte ikke er syg	29
7.11	Erstatningsansvarslovens § 5	29
7.11.1	Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde	29
7.12	Erstatningsansvarslovens § 7 – fastsættelse af erhvervsevnetabserstatning	30
7.12.1	Fastsættelse af årsløn	30
7.13	Erstatningsansvarslovens § 12 – erstatning for begravelsesudgifter og erstatning for tab af forsøger	32

7.14	Erstatningsansvarslovens § 14 A - overgangsbeløb	32
7.15	Erstatningsansvarslovens § 18	33
7.16	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2 - tortgodtgørelse	35
	7.16.1 Frihedsberøvelser	35
	7.16.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.....	36
7.17	Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3, - krænkelsegodtgørelse	39
7.18	Erstatningsansvarslovens § 26 a – godtgørelse til efterladte.....	41
7.19	Forældelse	43
7.20	Tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning / godtgørelse.....	44
Bilag 1	- Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2008-2006	46
Bilag 2	- Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2008-2006 fordelt på erstatningsposter ..	47
Bilag 3	- Oplysninger om meddelte afslag i 2008.....	49
Bilag 4	- Oplysninger om afslagsgrunde i 2008.....	50

1 INDLEDNING

Efter Erstatningsnævnets forretningsorden skal nævnet hvert år inden den 1. juli afgive en beretning til justitsministeren om nævnets virksomhed i det foregående år. Beretningen skal offentliggøres.

Denne beretning foreligger hermed for året 2008. Beretningen redegør for nævnets sammensætning samt nævnets og sekretariatets arbejde i løbet af beretningsåret. Beretningen indeholder desuden resumé af en række konkrete afgørelser fra nævnet til belysning af nævnets praksis ved administrationen af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser – i det følgende offererstatningsloven.

Det er Erstatningsnævnets håb, at beretningen kan medvirke til at udbrede kendskabet til offererstatningsloven, og til hvordan den administreres.

Beretningen er tillige tilgængelig på Erstatningsnævnets hjemmeside www.erstatningsnaevnet.dk, hvor også beretningerne for 1999–2007 og en del materiale om nævnet i øvrigt er tilgængeligt.

2 LOVGRUNDLAGET OG NÆVNETS SAMMENSÆTNING

Erstatningsnævnet blev etableret i 1976. Nævnet træffer afgørelser vedrørende ansøgninger om erstatning i henhold til offererstatningsloven, lovbekendtgørelse nr. 688 af 28-06-2004 med senere ændringer.

Nævnet består af tre medlemmer og har i 2008 haft følgende sammensætning:

- ❖ Landsdommer Michael Lerche (formand)
- ❖ Ankechef i Ankestyrelsen Karen de Brass (efter indstilling fra Socialministeriet), og
- ❖ Advokat Klaus Kastrup-Larsen (efter indstilling fra Advokatrådet).

Som stedfortræder for formanden har landsdommer Otto Hedegaard Madsen været udpeget. Ankechef Henrik Horster har været udpeget som stedfortræder for ankechef Karen de Brass og advokat Mads Krarup som stedfortræder for advokat Klaus Kastrup-Larsen.

Nævnet har i 2008 afholdt 11 møder, hvorunder der er behandlet omkring 175 sager. Nævnets medlemmer har herudover modtaget omkring 630 sager i cirkulation, jf. afsnit 3 nedenfor.

3 SEKRETARIATET OG SEKRETARIATETS ARBEJDE

Sagsbehandlingen i nævnet varetages af et sekretariat. Sekretariatet har siden den 15-10-2004 udgjort en enhed under Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet.

Sekretariatet sørger for sagernes forberedelse, herunder i fornødent omfang udarbejdelse af et resumé af sagen og en indstilling til nævnet om sagens afgørelse. Når en indstilling er udarbejdet, vurderes sagen af sekretariatschefen eller af dennes souschef og herefter af nævnet, enten ved cirkulation af resuméet og indstillingen blandt nævnets medlemmer eller på et møde. I henhold til forretningsordenen kan visse sagstyper dog afgøres af formanden alene uden forelæggelse for nævnet. En række sager kan desuden afgøres af sekretariatschefen alene uden forelæggelse for formanden eller nævnet. Endelig har den enkelte sagsbehandler en vis adgang til selv at afgøre en række nøje afgrænsede sager.

Sekretariatet har i 2008 været ledet af cand. jur. Ditte Marie Nørgård. Sekretariatet har desuden bestået af specialkonsulent Per Vesten Pedersen, der har fungeret som souschef, 7 juridiske fuldmægtige, 1 kontorfuldmægtig samt et antal juridiske studerende. Desuden har 1-3 fuldmægtige fra Justitsministeriets departement gjort delt tjeneste i nævnet ca. 1 dag om ugen hver. Om de nærmere personalemæssige forhold i sekretariatet i 2008 henvises der i øvrigt til afsnit 4 nedenfor.

Ledende overtandlæge, lic. odont. Troels B. Folkmar, Viborg Sygehus, har siden 2005 været tilknyttet nævnet som tandlægekonsulent. Herudover har nævnet indgået aftaler med 3 speciallæger i henholdsvis neurologi, ortopædkirurgi og psykiatri om konsulentbistand i konkrete sager, hvor nævnet har behov for en lægelig vurdering af f.eks. årsagssammenhængen mellem ansøgers tilskadekomst ved en straffelovsovertrædelse og ansøgers fysiske eller psykiske skader.

4 TALMÆSSIGE OPLYSNINGER VEDRØRENDE 2008

Erstatningsnævnet har i 2008 modtaget i alt 3.080 nye sager mod 3.114 nye sager i 2007.

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af modtagne ansøgninger i årene 2004-2008:

	2004	2005	2006	2007	2008
Modtagne ansøgninger	3.150	3.437	3.475	3.114	3.080

Tabellen nedenfor viser udviklingen i antallet af ikke ekspederede nye sager ved årets udgang i perioden 2004-2008:

	2004	2005	2006	2007	2008
Ikke ekspederede nye sager ultimo året	948	1.253	173	202	243

I 2008 traf Erstatningsnævnet 4.613 afgørelser mod 4.700 afgørelser i 2007.

For de sager, i hvilke nævnet traf endelig afgørelse i 2008, udgjorde den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 71 kalenderdage. I 20 pct. af sagerne traf nævnet afgørelse senest 9 dage efter modtagelsen af sagen i nævnet. 50 pct. af sagerne blev afgjort senest 29 dage efter sagens modtagelse i nævnet, og 80 pct. af sagerne var afgjort inden 98 dage.

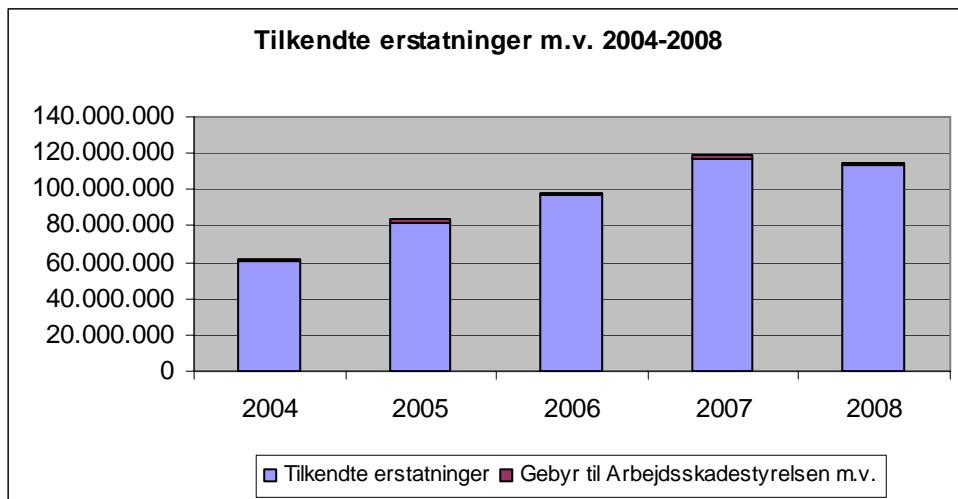
Nævnet har i 2008 tilkendt erstatning med i alt 113.005.292 kr. I 2007 var tallet 116.521.916 kr. Hertil kommer gebyrer til Arbejdsskadestyrelsen, honorarer for lægeerklæringer mv. med i alt 2.053.364 kr. Tilsammen 115.058.656 kr. I 2007 var tallet 118.891.700 kr. Erstatningsbeløbene udbetales ikke direkte fra Erstatningsnævnet, men udbetales efter nævnets anvisning af vedkommende politidirektør. Rigspolitiet har oplyst, at der i 2008 er udbetalt i alt 123.126.757 kr.¹ Den tilsvarende udbetaling fra politiet af erstatningsbeløb m.v. fra Erstatningsnævnet udgjorde i 2007 140.949.739 kr. Der har således fra 2007 til 2008 i modsætning til tidligere år været et fald i udbetaling af erstatningsbeløb fra politiet. Dette skyldes bl.a., at de tilkendte erstatninger tillige med gebyrer i 2008 er faldet med ca. 3,8 mio. kr.² Faldet i de udbetalte beløb inkl. renter fra politiet har muligvis også sammenhæng med, at nævnets sagsbehandlingstid i 80 pct. af sagerne er under 100 dage, hvilket alt andet lige begrænser rentetilskrivningerne af de udbetalte erstatninger.

Det er endvidere oplyst, at det i medfør af offererstatningslovens § 17 i 2008 er lykkedes politiet at inddrive i alt 3.138.705 kr. fra skadevolderne, svarende til ca. 2,5 pct. af det beløb, der inkl. renter i alt er udbetalt i 2008 til ansøgerne via politiet. I 2007 lykkedes det politiet at inddrive 5.409.669 kr., svarende til ca. 3,8 pct. af de udbetalte beløb.

Udviklingen i de tilkendte erstatninger uden renter i årene 2004-2008 fremgår af figuren nedenfor:

¹ Ifølge Rigspolitichefen er det alene muligt at oplyse det samlede beløb *inkl. renter*, som politiet i 2008 har udbetalt i henhold til offererstatningsloven.

² Dette fald kan bl.a. forklares med, at der har været et fald i udbetaling af erstatning for tab af forsørger, jf. bilag 2.

Som bilag 2 til årsberetningen er endvidere vedhæftet et skema, der viser fordelingen af de tilkendte erstatninger fra staten i 2008 på de enkelte erstatningsposter mv.

Da Erstatningsnævnets sekretariat organisatorisk udgør en enhed under Civilstyrelsen, har sekretariatet ikke nogen særskilt bevilling. Oplysninger om Erstatningsnævnets økonomiske forhold i 2008 skal derfor søges i Civilstyrelsens årsrapport for dette år.

5 OPFYLDELSE AF NÆVNETS OG SEKRETARIATETS MÅL FOR 2008

Målet for 2008 var, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid maksimalt måtte være 90 dage, samt at 80 pct. af sagerne skulle være afgjort på maksimalt 110 dage i Erstatningsnævnets sekretariat, dvs. ekskl. den tid, der i givet fald evt. medgår til høring af Arbejdsskadestyrelsen. Endelig var det målet, at sagsbeholdningen (det vil sige alle de sager, som endnu ikke er afgjort) maksimalt måtte udgøre 1.100 sager.

Nævnet og sekretariatet har opfyldt disse mål i 2008, idet den gennemsnitlige sagsbehandlingstid udgjorde 71 dage, 80 pct. af sagerne blev afgjort på 98 dage, og idet sagsbeholdningen ved udgangen af 2008 var på 1.063 sager.

6 HVAD BETALER NÆVNET ERSTATNING FOR?

Erstatningsnævnet betaler erstatning for personskade som følge af overtrædelser af straffeloven og for visse afgrænsede personlige ejendele, der er blevet ødelagt, samt mindre kontantbeløb, som mistes i forbindelse med straffelovsovertrædelser. Nævnet betaler ikke i øvrigt erstatning for tingsskade, medmindre straffelovsovertrædelser er begået af den personkreds, der er nævnt i offererstatningslovens § 3, der hovedsageligt omfatter personer, der er tvangsansat i institutioner under Kriminalforsorgen. Nævnet betaler ikke erstatning i forbindelse med færdselsforseelser, overtrædelser af

ordensbekendtgørelsen eller andre lovovertrædelser, der ikke er omfattet af straffeloven.

I det omfang ansøgerens krav betales af skadevolderen eller arbejdsskadesikringen, betaler nævnet ikke erstatning. Dette følger direkte af bestemmelserne i offererstatningslovens § 7, stk. 1, og arbejdsskadesikringslovens § 77 (erstatningsansvarslovens § 30). Nævnet betaler heller ikke erstatning for konkrete udgifter, f.eks. helbredelsesudgifter og udgifter som følge af beskadiget beklædning, hvis disse udgifter dækkes af ansøgerens forsikringsselskab eller andre, jf. herved offererstatningslovens § 7.

I øvrigt betaler nævnet erstatning efter dansk rets almindelige regler. Det betyder blandt andet, at erstatningen udmåles efter reglerne i erstatningsansvarsloven, og at nævnet har mulighed for at nedsætte erstatningen eller helt lade den bortfalde, hvis ansøgeren har udvist egen skyld, der berettiger til det. Se afsnit 7.3.1 om nævnets praksis i sager om nedsættelse på grund af egen skyld.

7 KONKRETE AFGØRELSER FRA NÆVNET

7.1 INDLEDNING

I det følgende er refereret afgørelser, som nævnet har fundet er af mere almen eller principiel betydning. Som påpeget i tidligere årsberetninger, kan der ved en sådan gennemgang af udvalgte sager ikke være tale om noget repræsentativt udsnit af de flere tusind sager, som nævnet har påkendt i 2008.

For yderligere belysning af reglerne i offererstatningsloven og af Erstatningsnævnets praksis kan der f.eks. henvises til nævnets tidligere årsberetninger, der – for så vidt angår beretningerne for 1999-2007 – findes på nævnets hjemmeside samt til Gerd Sinding og Michael Lerche i Offererstatningsloven med kommentarer, 1. udg., 2005.

7.2 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 1 – LOVENS OMRÅDE

7.2.1 Nævnets stillingtagen til, om skaden skyldes en overtrædelse af straffeloven

Nævnet betaler kun erstatning for skader, der er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven:

N.j.nr. 07-520-08305 Ansøger søgte om erstatning for begravelsesudgifter som følge af sin søns død. Sønnen mistede livet under en episode i en butik, hvortil politiet var blevet tilkaldt. Ved politiets ankomst opførte afdøde sig truende overfor politiet, og de 2 betjente affyrede 2 skud, som ramte afdøde i venstre skulder samt i højre knæ, hvilket medførte, at han mistede livet. I retten blev betjentene fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens §§ 245, stk. 1, og 246. Politibetjentene blev imidlertid kendt straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 1 (lovlig nødværge), da retten

fandt, at politibetjentene var underlagt en handlepligt som følge af afdødes truende adfærd, og idet begge sigtede mod ikke-vitale dele af kroppen.

Nævnet meddelte afslag på ansøgningen, da der på grund af nødværge ikke var sket en overtrædelse af straffeloven. I afgørelsen henviste nævnet til side 34 i betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, hvoraf fremgår, at der ikke foreligger en strafbar handling i lovens forstand, når der foreligger en objektiv straffrihedsgrund, for eksempel nødværge.

Hvis det ikke er afgjort ved dom, om skaden er sket som følge af en overtrædelse af straffeloven, foretager nævnet en selvstændig vurdering af, hvorvidt den anmeldte hændelse falder inden for straffelovens område, både for så vidt angår det objektive gerningsindhold og den subjektive tilregnelser. Der er tale om en konkret vurdering i den enkelte sag under inddragelse af alle sagens oplysninger, herunder f.eks. vidneafhøringer, gerningsstedsundersøgelser, videooptagelser, lægelige undersøgelser og tekniske beviser mv., der er tilvejebragt gennem politiets strafferetlige efterforskning samt nye oplysninger, som fremkommer under nævnsbehandlingen.

Nævnet er ikke bundet af politiets og anklagemyndighedens vurdering af, om der antages at være begået et strafbart forhold mod ansøger, men vurderingen fra politi og anklagemyndighed vil normalt være vejledende for nævnet.

N.j.nr. 07-520-06588 Ansøger, der arbejdede som lokomotivfører, blev lyst i øjet med en laserpen. Skadevolderen stod på perronen og legede med en laserpen, idet toget ankom til stationen og ramte ansøgeren i øjet med laserstrålen ind gennem togets forrude. Ansøger havde efter hændelsen ondt i øjet og måtte sygemelde sig fra sit arbejde.

Politiet opgav at rejse tiltale for overtrædelse af straffeloven, da det ikke skønnedes, at videre forfølgelse af sagen kunne ventes at føre til domfældelse.

Nævnet afslog lokomotivførerens ansøgning om erstatning med henvisning til, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en overtrædelse af straffeloven. Nævnet lagde til grund, at skadevolderen ifølge en afhøringsrapport havde lyst ind i toget for sjov, og at han ikke var klar over, at det kunne være farligt at komme til at lyse personer i øjnene med en laserpen. Nævnet fandt det således ikke godtgjort, at skadevolder havde haft det fornødne fortsæt til at krænke eller skade ansøger.

Det samme resultat nåede nævnet frem til i **n.j.nr. 08-520-10452**:

En skoleklasse fra en specialskole for udviklingshæmmede var på lejrtur i Sverige. To af eleverne havde samleje på turen. Ansøger forklarede, at en dreng havde samleje med hende, selv om hun flere gange sagde, at han skulle lade være, og at han holdt hende for munden, da hun ville råbe op.

Drengen forklarede, at de havde samleje, og at de nussede og kælede, mens dette stod på, og at hun på intet tidspunkt havde sagt noget under samlejet.

Nævnet lagde vægt på, at der var tale om påstand mod påstand, og at der ingen vidner var til hændelsen. Ligeledes lagde nævnet vægt på, at politiet havde opgivet at rejse tiltale mod drengen, da det ikke kunne forventes, at han ville blive fundet skyldig. Påtaleopgivelsen blev bl.a. begrundet med, at der efter anmeldelsen var blevet foretaget en ganske omfattende efterforskning i sagen, herunder lægeundersøgelser, der ikke viste tegn på, at ansøger havde lidt fysisk overlast, ligesom selve hændelsen ikke blev støttet af de faktiske fund. Videre blev ingen pædagoger underrettet umiddelbart efter hændelsen.

Nævnet fandt på denne baggrund ikke, at det med den fornødne sikkerhed kunne lægges til grund, at drengen havde forsæt til at begå en overtrædelse af straffelovens § 216 om voldtægt.

Det bemærkes, at nævnet behandlede sagen, uanset at hændelsen fandt sted i Sverige. Nævnet lagde vægt på, at hændelsen skete i et lukket dansk miljø i forbindelse med en skolerejse. Se afsnit 7.2.6 om straffelovsovertrædelser begået i udlandet.

Hvis nævnet i forbindelse med sin vurdering af, om der foreligger en overtrædelse af straffeloven, ikke finder sagen tilstrækkeligt oplyst gennem politiets efterforskning, har nævnet mulighed for at bede politiet om at foretage yderligere afhøringer af vidner mv. eller at gennemføre undersøgelser af gerningsstedet mv. Dette fremgår bl.a. af pkt. 8 i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9558 af 28-08-2005 til politiet og anklagemyndigheden om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet.

I **n.j.nr. 07-520-07611** fandt nævnet ikke grundlag for at anmode politiet om at genoptage efterforskningen af en sag:

Ansøger anmeldte til politiet, at han var blevet "drug-raped" i en pornobiograf. Ansøger forklarede, at han fik et "black-out" kort efter at være ankommet til et værtshus, og han mente, at han måtte være blevet ført til en pornobiograf, hvor han meget svagt mindedes, at han blev udsat for et eller flere seksuelle overgreb.

Politiet afsluttede efterforskningen uden at have fundet nogen gerningsmænd. Af politiets afhøringsrapport af bartenderen fremgik det, at ansøger var stamkunde i biografen og nogle gange kom der for blot at sove. Bartenderen bemærkede, at han ville have bemærket det, hvis der var sket seksuelle overgreb den pågældende aften. Det fremgik videre af sagen, at ansøger ved den første anmeldelse ikke ville lade sig undersøge på Center for Voldtægtsofre.

Ansøgers advokat bemærkede hertil, at ansøger ikke var stamkunde i biografen, og at bartenderen ikke kunne have udtalt sig om den samme episode. Endvidere bemærkede advokaten, at ansøger ikke havde modsat sig

en undersøgelse på Center for Voldtægtsofre, og at han selv dagen efter episoden rettede henvendelse til centret. Endvidere opfordrede advokaten nævnet til at anmode politiet om at genoptage efterforskningen af sagen.

Nævnet fremlagde advokatens bemærkninger for politiet, der fastholdt, at ansøger ikke havde villet lade sig undersøge på Center for Voldtægtsofre og videre bemærkede, at der efter politiets opfattelse ikke var tale om en forveksling mellem ansøger og en anden person, idet der var flere lighedspunkter i bartenderens forklaring og ansøgers forklaring, der støttede, at der var tale om den samme episode.

Nævnet fandt ikke grundlag for at anmode politiet om at genoptage efterforskningen. Nævnet lagde bl.a. vægt på, at det ikke efter nævnets opfattelse ville bidrage til sagen at få afklaret, om ansøger var stamkunde eller ej i biografen, eftersom det ikke havde betydning for, om ansøger havde været udsat for en personskade i forbindelse med en overtrædelse af straffeloven. Nævnet fandt heller ikke grundlag for at anmode politiet om at foretage andre undersøgelser i sagen. Nævnet lagde bl.a. vægt på, at politiet allerede havde foretaget afhøring af de personer, som måtte antages at have kendskab til, hvad der foregik i biografen i den omhandlede tidsperiode og fandt således, at fornyede afhøringer ikke på dette tidspunkt ville kunne bidrage til en bedre oplysning af sagen.

Nævnet besluttede endvidere at afslå ansøgers ansøgning om erstatning. Nævnets afslag skyldtes, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne antages, at skaden var sket ved en overtrædelse af straffeloven.

Nævnet lagde vægt på, at der ikke var nogen vidner, der kunne bekræfte, at ansøger fik et "black-out" kort efter at være ankommet til værtshuset, og at ingen således havde bemærket, at ansøger mod sin vilje blev ført bort fra værtshuset. Nævnet lagde videre vægt på, at det fremgik af oplysningerne i sagen, at ingen havde set noget usædvanligt i biografen, uanset at ansøger ifølge det oplyste befandt sig i mange timer i biografen. Nævnet lagde endelig lagt vægt på, at det ikke mod politiets oplysninger kunne anses for godtgjort, at ansøger ikke ville lade sig undersøge af en læge i forbindelse med anmeldelsen, og at følgen af, at ansøger ikke lod sig undersøge umiddelbart efter hændelsen, var, at der dermed ikke fandtes lægelige eller tekniske beviser i sagen.

Det forhold, at ansøger efterfølgende selv rettede henvendelse til Center for Voldtægtsofre kunne ikke føre til et andet resultat.

Nævnet bemærkede, at det i sager om sædelighedsforbrydelser er af afgørende betydning for politiets efterforskning, at der sikres lægelige eller tekniske beviser hurtigst muligt efter hændelsen.

Nævnet har endvidere i flere tilfælde indhentet videooptagelser og lignende fra tilskadekomsten for selvstændigt at vurdere, om der var tale om en straffelovsovertrædelse over for ansøger.

Nævnet har ligeledes i enkelte tilfælde forelagt sager for Retslægerådet med henblik på, at rådet kunne udtale sig om, hvorvidt ansøgers skader ud fra en lægelig vurdering mest sandsynligt kunne antages at være opstået ved et voldeligt overfald eller ved en ulykke, som ikke indebærer en straffelovsovertrædelse. Det drejer sig typisk om personer med hukommelsestab for tiden omkring skadens indtræden.

7.2.2 Særligt om plejepersonales mv. tilskadekomst i arbejdstiden

Plejepersonale, pædagoger, skolelærere og andre personalegrupper med særlige omsorgsfunktioner mv., der kommer til skade, fordi en patient, en elev o. lign. opfører sig voldsomt eller decideret voldeligt, udgør en særlig tilfældegruppe, jf. herved bl.a. nævnets årsberetning for 2003, afsnit 7.1.2. Da disse sager af behandlingsmæssige eller pædagogiske hensyn ofte ikke anmeldes til politiet, foreligger der hyppigt kun ansøgerens egen beskrivelse af hændelsesforløbet. Erstatningsnævnet indhenter derudover normalt en udtalelse fra arbejdsgiveren og indhenter arbejdsskadesagens akter, ligesom der ofte vil indgå beskrivelser af hændelsesforløbet fra kolleger i nævnets afgørelsesgrundlag. Endvidere vil nævnet afhængig af sagens konkrete omstændigheder kunne anmode politiet om at foretage afhøring af yderligere vidner til episoden eller af skadevolder, jf. ovenfor under pkt. 7.2.1.

Nævnet tager på dette grundlag stilling til, om nævnet kan dispensere fra kravet i offererstatningslovens § 10 om politianmeldelse, jf. afsnit 7.5.1 nedenfor.

Hvis nævnet dispenserer fra kravet om politianmeldelse, skal der dernæst tages stilling til, om det hændelsesforløb, der kan lægges til grund, udgør en overtrædelse af straffeloven. En hændelse må for at kunne anses for en straffelovsovertrædelse – og dermed omfattes af offererstatningsloven – være retsstridig, forsætlig og kvalificeret.

I den forbindelse må der tages hensyn til, at arbejde i plejesektoren og som pædagog mv. normalt involverer mere fysisk kontakt med personer end arbejde i andre brancher. Nævnet anser derfor ikke almindelig modstand i forbindelse med håndtering, fastholdelse eller lignende for at være retsstridig.

I kravet om forsæt ligger, at handlingen skal være "villet" i form af et bevidst angreb.

I kravet om, at handlingen skal være kvalificeret ligger, at der objektivt set skal være tale om egentlig vold, mens småtjatteri, skub o. lign. i disse situationer ikke anses for at være omfattes af straffeloven.

N.j.nr. 07-520-06955 Ansøger var ansat som lærer i en specialklasse på en skole. Idet ansøgeren gik fra klasselokalet til pause, snuppede en elev 2 sammenrullede aviser fra hendes rygsæk. Ansøger bad eleven om at aflevere dem tilbage. Da eleven ikke ville aflevere dem, vendte ansøger sig blot om for at gå ud af døren. På vej ud af lokalet blev ansøgeren ramt i nakken af de 2 sammenrullede aviser, som skadevolderen kastede efter ansøgeren på 2-3 meters afstand. Ansøgeren blev efterfølgende sygemeldt i en længere periode på grund af psykiske følger efter hændelsen.

Nævnet gav afslag på ansøgningen om erstatning i medfør af offererstatningslovens § 1, da der ikke med tilstrækkelig sikkerhed fandtes at være begået en straffelovsovertrædelse. Nævnet vurderede, at skadevolder manglede fortsæt til at skade ansøgeren, og at hændelsen ikke kunne karakteriseres som egentlig vold. Nævnet fandt således ikke, at et kast med 2 sammenrullede aviser under de givne omstændigheder, og på den anførte afstand kunne karakteriseres som vold, der indebar en overtrædelse af straffeloven. Nævnet lagde endvidere vægt på, at det af skolens egen beskrivelse af hændelsen fremgik, at man som lærer i specialklassen ofte mødte uhensigtsmæssige handle-mønstre fra eleverne. Nævnet mente således ikke, at handlingen gik så langt ud over, hvad man som lærer i specialklassen kunne forvente, at der forelå en straffelovsovertrædelse.

7.2.3 Personskade

Nævnet kan kun tilkende erstatning og godtgørelse, hvis ansøger har lidt personskade ved straffelovsovertrædelsen.

Nævnet fandt det i **n.j.nr. 08-520-09448** godtgjort, at ansøger havde lidt personskade:

Skadevolderne havde over en periode på ca. 5 måneder ved hjælp af trusler om vold formået ansøger til at udlevere penge og diverse effekter, samt til at begå dokumentfalsk. Ansøger havde ikke lidt fysisk skade, men på grund af de massive og langvarige trusler med efterfølgende behov for psykologbehandling anså nævnet det for godtgjort, at ansøger havde lidt personskade i form af psykisk skade. Forholdet blev herefter anset for omfattet af offererstatningsloven.

7.2.4 Direkte og indirekte skadelidte

Nævnet betaler som udgangspunkt kun erstatning til ansøgere, der er direkte forurettede ved en straffelovsovertrædelse. Det vil sige, at man ikke kan få erstatning, hvis man blot har været vidne til en straffelovsovertrædelse. Man kan imidlertid have været så tæt på begivenhedernes centrum, at man som indirekte skadelidte alligevel er erstatningsberettiget. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2003, afsnit 7.1.3 og 2006, afsnit 7.2.3.

N.j.nr. 08-520-10293 m.fl. Skadevolder blev dømt for bl.a. uagtsomt manddrab ved at have ført personbil i spirituspåvirket tilstand med en hastighed af ikke under 170 km. i timen, hvorved han stødte sammen med en forankørende bil. I den forankørende bil blev en kvinde dræbt ved sammenstødet.

Afdødes pårørende – to døtre, hendes svigersøn samt et barnebarn – søgte godtgørelse for bl.a. svie og smerte.

Den ene datter overværede ikke selve trafikulykken, da hun ikke var til stede på ulykkestidspunktet. Ansøgers anden datter og barnebarn befandt

sig i en bil, der kørte umiddelbart foran den forulykkede bil. Afdødes svigersøn blev – i sin egenskab af falckredder og ubekendt med de faktiske omstændigheder – udsendt til ulykkesstedet i forbindelse med ulykken.

Erstatningsnævnet gav afslag på ansøgningerne under henvisning til, at de pårørende ikke kunne anses for direkte skadelidte. Vedr. afdødes datter, der ikke var til stede på ulykkestidspunktet bemærkede nævnet, at hun ikke havde overværet selve ulykken. Vedr. afdødes datter og barnebarn, der havde været passagerer i den forankørende bil, bemærkede nævnet, at det forhold, at man overværer en straffelovsovertrædelse som det klare udgangspunkt ikke er tilstrækkeligt til, at man er berettiget til erstatning. Vedr. afdødes svigersøn bemærkede nævnet, at denne ansøger ankom til ulykkesstedet efter selve ulykken.

Det bemærkes, at såfremt skadevolder havde været erstatningspligtig overfor en eller flere af de fire ansøgere, skulle krav herom rejses mod det forsikringsselskab, hvor skadevolderens bil var ansvarsforsikret, jf. offererstatningslovens § 7. Efter denne bestemmelse ydes erstatning ikke, i det omfang skaden dækkes af forsikringsydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

7.2.5 Årsagssammenhæng og påregnelighed

For at kunne få erstatning efter offererstatningsloven må der i overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige regler være årsagssammenhæng mellem den begåede straffelovsovertrædelse og skaden, ligesom skaden må være en påregnelig følge af straffelovsovertrædelsen. Der henvises herom bl.a. til årsberetningen for 2006, afsnit 7.2.4.

7.2.6 Straffelovsovertrædelser begået i udlandet

Efter offererstatningslovens § 1, stk. 3, betaler staten kun i særlige tilfælde erstatning for skader, der er sket uden for Danmark, og kun, hvis ansøger har bopæl i Danmark, har dansk indfødsret eller gør tjeneste for en dansk udenrigsrepræsentation. Erstatning kan endvidere betales til ansøgere, der har bopæl i Danmark, og som kommer til skade i forbindelse med deres erhvervsudøvelse i udlandet. Bestemmelsen er ifølge forarbejderne tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Hvis en tilskadekomst i udlandet kan anses som en arbejdsskade, kan skaderne i visse tilfælde være omfattet af bekendtgørelse nr. 853 af 20-10-2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

I særlige tilfælde kan nævnet udbetale erstatning for skader, der sker ved, at en person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark overfalder en anden person med dansk indfødsret eller bopæl i Danmark. Erstatning ydes dog kun, når skaden opstår i et lukket dansk miljø, f.eks. i forbindelse med en skolerejse. Se **n.j.nr. 08-520-10452** under afsnit 7.2.1 som et eksempel på, at nævnet besluttede at behandle ansøgningen, selv om hændelsen ikke fandt sted i Danmark.

7.2.7 Tingsskade og formueskade

Efter offererstatningsloven ydes der som udgangspunkt alene erstatning og godtgørelse i anledning af personskade.

I offererstatningslovens § 1, stk. 2, er der imidlertid givet skadelidte mulighed for – som tillægserstatning – at få erstatning for tøj og andre sædvanlige personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden skete. Se i den forbindelse nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.2.6, hvor en gennemgang af nævnets praksis vedrørende niveauet for erstatning for dyrere personlige ejendele findes. Afsnittet indeholder endvidere omtale af praksis for erstatning for udgifter til nye briller.

Endvidere giver bestemmelsen i offererstatningslovens § 3 hjemmel til at yde erstatning for tingsskade ud over de i § 1, stk. 2, nævnte tilfælde, såfremt skadevolderen er omfattet af den særlige personkreds i § 3 (bl.a. personer, der er tvangsanbragt på institution under Kriminalforsorgen), som det offentlige menes at have et særligt ansvar for.

Erstatningen i henhold til offererstatningslovens § 1, stk. 2, og § 3 omfatter kun egentlig tingsskade. Formueskade opstået ved for eksempel bedrageri, underslæb, afpresning eller lignende forbrydelser kan derimod ikke erstattes i medfør af offererstatningsloven, jf. herved forarbejderne til offererstatningsloven, betænkning nr. 751/1975, side 33, 1. sp., om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Nævnet erstatter heller ikke tab for f.eks. mistet rejse eller ferie.

7.3 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 6 A

7.3.1 Nedsættelse på grund af egen skyld eller accept af risiko

Efter offererstatningslovens § 6 a finder dansk rets almindelige erstatningsretlige regler tilsvarende anvendelse, herunder reglerne om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

Nævnet har i 2008 samlet en række sager om § 6 a til belysning af nævnets praksis i sager om nedsættelse af erstatning på grund af skadelidtes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade.

I de følgende 5 sager lod nævnet erstatningen helt bortfalde:

N.j.nr. 07-520-08917 Ansøger, som søgte om godtgørelse for 5 dages svie og smerte, havde til politiet forklaret, at han i køen til et diskotek var blevet slået til jorden af et knytnæveslag ved venstre øje af en person, han kendte. Ansøger havde videre forklaret, at mens han lå på jorden, kom en anden person, han kendte og begyndte at rode i ansøgers lommer. De to gerningsmænd stak af, men ansøger oplyste navnene på dem, hvorefter politiet foretog afhøring.

Det viste sig, at den ene gerningsmand sad i fængsel på skadestidspunktet. Foreholdt denne oplysning ændrede ansøger sin forklaring, og han var heller ikke længere sikker på den anden gerningsmands identitet. Ansøger var desuden kommet i tvivl om, hvorvidt han selv havde slået først.

Et vidne til episoden, en af ansøgers venners kæreste, havde først forklaret, at hun ikke så selve overfaldet, men kun så to mænd sparke ansøger, mens denne lå på jorden, hvorefter de løb væk. Vidnet vendte dog senere tilbage til politiet og forklarede nu, at ansøger havde instrueret hende i, hvad hun skulle forklare til politiet, og på grund af hendes venskab med ansøger havde hun ikke turdet gøre andet. Vidnet forklarede, at hun så ansøger slå en anden mand (skadevolder) i ansigtet. Ansøger slog atter ud efter manden, men ramte ikke og faldt herefter forover. Skadevolder sparkede herefter ansøger ved øjet og løb væk.

Nævnet lagde ved sin afgørelse om bortfald af erstatning vægt på vidnets forklaring under genafhøringen. Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøger selv ændrede forklaring undervejs, og at ansøgers skader ikke rakte ud over den risiko for skade, ansøger havde accepteret ved sin adfærd forud for tilskadekomsten.

N.j.nr. 08-520-09926 Under en straffesag, hvor der var rejst tiltale mod skadevolder for vold mod ansøger, var der tillige rejst tiltale mod ansøger for vold mod skadevolderen. Begge blev dømt for vold efter straffelovens § 244. Skadevolderen blev idømt 30 dages betinget fængsel, mens ansøger blev idømt 40 dages ubetinget fængsel, idet der var tale om vold i gentagelsestilfælde.

Som følge af, at ansøger selv blev dømt for vold mod skadevolderen, samt at det fremgik af sagen, at ansøger slog først, lod nævnet erstatningen bortfalde helt på grund af egen skyld.

N.j.nr. 08-520-09987 Ansøger var på restaurant med sin hustru, der udenfor restauranten havde lagt mærke til nogle piger, der så meget ulykkelige ud. Ansøger gik ud til pigerne for at høre, hvad der var galt og fik fortalt, at en ung mand var stukket af med den ene piges taske. Ansøger skyndte sig ind i sin bil og kørte sammen med pigerne efter 3 unge mænd, der gik længere nede ad vejen. Da de kom frem til drengene, kunne pigen se, at de havde hendes taske. Ansøger steg ud af bilen og gik direkte hen og slog den senere skadevolder med knyttet hånd i ansigtet og skubbede ham ind i en busk. Skadevolder svarede igen med knytnæveslag mod ansøgers ansigt og spark mod hans krop.

Forholdet blev af retten henvist under straffelovens § 244, jf. § 248, og skadevolder blev idømt 10 dagbøder. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på, at ansøger var den første, der slog, samt at der var tale om legemsangreb under slagsmållignende forhold.

Nævnet besluttede at lade erstatningen bortfalde under henvisning til ansøgers betydelige egen skyld samt på ansøgers begrænsede skader, idet

nævnet ikke fandt, at skaderne rakte ud over det, ansøger havde accepteret ved sin udviste adfærd forud for tilskadekomsten.

N.j.nr. 08-520-10208 Ansøger indlod sig i slagsmål. Han fik skade på tænderne og var uarbejdsdygtig i en periode.

Nævnet afslog ansøgningen med henvisning til egen skyld. Nævnet lagde vægt på, at ansøger overfor politiet oplyste, at han havde været involveret i et slagsmål, som han og hans kammerater alle frivilligt havde indladt sig i. Ansøger ønskede således ikke at anmelde forholdet, fordi han selv havde været skyld i det passerede.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at ansøger modtog et bødeforelæg for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, idet han i spirituspåvirket tilstand havde indladt sig i slagsmål med en eller flere personer, hvilket var egnet til at forstyrre den offentlige orden.

N.j.nr. 08-520-10908 Ansøger og skadevolder kom i diskussion og efterfølgende i slagsmål. Skadevolder blev ved retten kendt skyldig i at give ansøger 3 knytnæveslag i ansigtet. Ansøger blev ikke tiltalt. Retten lagde til grund, at volden blev udøvet under slagsmål, hvor ansøger gjorde gengæld. Ansøger havde forklaret til retten, at han og skadevolder skubbede til hinanden. Herefter sagde skadevolderen: "Så slås vi én mod én", hvortil ansøger svarede: "Ok". Nævnet fandt – uanset at skadevolder blev idømt ubetinget fængsel i 30 dage – at ansøger medvirket til slagsmålet i en sådan grad, at erstatningen skulle bortfalde, særligt under hensyn til, at den udøvede vold måtte siges at falde ind under den accepterede ramme af et slagsmål.

I **n.j.nr. 08-520-10854** nedsatte nævnet erstatningen med 2/3:

Ansøger var blevet slået i hovedet med en baseballkølle. Volden var sket umiddelbart efter, at ansøgeren og hans bror havde opsøgt skadevolderen på dennes bopæl, havde slået ham flere gange i hovedet og på kroppen, samt grebet ham om halsen. Skadevolderen var endvidere blevet bidt flere gange af ansøgerens hund. Da denne episode var overstået, var skadevolderen kommet ud af huset igen med en baseballkølle og havde slået ansøgeren to gange i hovedet med denne. Skadevolderen blev idømt 60 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. Retten lagde til grund, at der ikke var tale om nødværge, eftersom ansøgerens angreb var ophørt, men ved strafudmålingen blev det antaget, at skadevolderen som følge af ansøgerens angreb befandt sig i en oprørt sindstilstand, der måtte tages i betragtning som en formildende omstændighed. Ansøger blev ved samme sag idømt 3 måneders fængsel for volden mod skadevolderen.

Nævnet traf på baggrund heraf afgørelse om at nedsætte ansøgerens erstatning med 2/3 på grund af egen skyld.

I de følgende 2 sager nedsatte nævnet erstatningen med 1/2:

N.j.nr. 08-520-10705 Ansøger havde fået ét hårdt knytnæveslag i ansigtet af sin eksmand, hvilket havde medført, at hun knækkede en kindtand.

Ansøger havde et par dage før hændelsen været oppe at skændes med sin eksmand om deres fælles børn. Ansøger havde i den forbindelse slået sin eksmand. I de følgende dage havde eksmanden talt meget om, at ansøger kunne forvente at få et slag igen således, at de kunne stå lige, for så vidt angik voldsudøvelsen. På skadedagen sad de begge på et værtshus. Eksmanden sendte en seddel over til ansøger, hvor der stod noget i retning af: "Du kan få dine slag som tak for sidst. Jeg går udenfor og venter i 5 minutter, indtil du har drukket ud". Ansøger gik udenfor for at møde eksmanden, hvorefter der blev talt meget om, hvorvidt han skulle give hende et slag eller ej. Til sidst tog ansøger sine briller af og sagde noget i retning af: "Hvis du vil slå, så slå". Eksmanden gav hende i forlængelse heraf et hårdt knytnæveslag i ansigtet.

Nævnet besluttede at nedsætte erstatning og godtgørelse med 1/2 under hensyn til, at ansøger måtte anses at have udvist egen skyld. Nævnet lagde på den ene side vægt på, at ansøger frivilligt var gået udenfor til eksmanden vel vidende, at han kunne finde på at slå hende, og at ansøger selv havde lagt op til det endelige slag ved at opfordre eksmanden til at slå. Nævnet lagde på den anden side vægt på, at slaget var så hårdt, at det slog en af ansøgerens kindtænder ud, og at hun ikke kunne antages at have forventet et så hårdt slag.

N.j.nr. 08-520-10402 Både skadevolder og ansøger blev tiltalt og dømt i retten. Skadevolder blev idømt 40 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 244, ved at have tildelt ansøger et slag i ansigtet, der medførte dobbelt kæbebrud. Byretten kunne ikke udelukke, at ansøger forud for tilskadekomsten slog ud efter skadevolder. Ansøger selv blev idømt 10 måneders fængsel for overtrædelse af § 245 for – efter tilskadekomsten – at have tildelt skadevolder minimum 3 hug med en sabel, der medførte skade på skadevolders skulderblad og venstre hånd.

Begivenhederne, som førte til de 2 domme, fandt sted ved en sammenkomst lillejuleaften. Skadevolder var ansøgers svigersøn.

Nævnet nedsatte ansøgers erstatning med 1/2. Nævnet lagde vægt på, at det fremgik af bevisførelsen under retssagen, at ansøger forud for slaget, der medførte kæbebrud, havde bedt skadevolder gå med udenfor. Skadevolder havde i retten forklaret, at ansøger i stuen gik amok og sagde, at nu skulle skadevolder have nogle tæsk, og at dette ikke var en invitation, men snarere en ordre. Skadevolder tog på den baggrund sin jakke af og gik med udenfor.

Nævnet bemærkede i øvrigt til ansøger, at nævnet vedrørende begivenhederne ved sammenkomsten også havde modtaget en ansøgning fra skadevolder, hvor ansøger var skadevolder, jf. ovenfor om, at ansøger havde

tildelt skadevolder minimum 3 hug med en sabel, og at staten, efter offererstatningslovens § 17, indtræder i det omfang, der ydes erstatning, i skadelidtes krav mod skadevolder. Erstatningsnævnet oplyste, at nævnet på den baggrund agtede at tilbageholde den erstatning, som nævnet ville tilkende ham, indtil hans og skadevolders krav var endeligt afklarede, således at der inden udbetaling kunne foretages modregning.

Nævnet nedsatte erstatningen med 1/3 i de følgende 4 sager:

N.j.nr. 08-520-10177 Skadevolder blev i retten idømt betinget fængsel i 40 dage for at have slået ansøger og sparket denne én gang. Retten lagde imidlertid til grund, at ansøger, forud for dette, havde optrådt provokerende og derefter truende overfor skadevolder og dennes venner. Der opstod herefter et skænderi, der udviklede sig til et slagsmål mellem ansøger og skadevolder. Retten udtalte, at det måtte lægges til grund, at den af ansøger iværksatte forudgående provokation og trussel ikke fuldt ud havde berettiget til den af skadevolder slutteligt udøvede vold, hvorefter skadevolder dømtes.

Nævnet fandt, at ansøger havde udvist en sådan grad af egen skyld, at erstatningen skulle nedsættes med 1/3. Nævnet lagde herved vægt på, at ansøger havde optrådt provokerende og truende, ligesom han havde været aktiv i det efterfølgende slagsmål. Nævnet fandt endvidere, at rettens bemærkninger om, at ansøgers forudgående provokation ikke fuldt ud berettigede skadevolders adfærd, skulle forstås således, at i hvert fald en del af skadevolders adfærd *var* berettiget.

N.j.nr. 08-520-10198 Skadevolderne var i retten hver blevet idømt 20 dages betinget fængsel for på et værtshus at have tildelt ansøger et knytnæveslag og to spark i hovedet. Ved straffastsættelsen fandt retten, at der forelå formildende omstændigheder, idet ansøger lige inden skadevoldernes voldsudøvelse havde tildelt den ene af skadevolderne 3-4 knytnæveslag i ansigtet.

Nævnet fandt, at ansøgers erstatning skulle nedsættes med 1/3. Nævnet lagde vægt på, at ansøger havde udøvet vold mod den ene af skadevolderne, lige inden ansøger selv blev udsat for vold.

N.j.nr. 08-520-10219 Ansøger og skadevolder kom i et skænderi om parkeringen af ansøgers scooter, som holdt i vejen for skadevolders bil. Senere udviklede skænderiet sig til et slagsmål. Det kunne ikke ud fra ansøgers og skadevolders modstridende forklaringer bevises, hvem der startede slagsmålet. Under slagsmålet fik både ansøger og skadevolder tildelt slag mod ansigtet. Ansøger blev imidlertid også sparket et par gange, mens han lå ned, og skadevolder havde overtaget. Retten henviste forholdet under straffelovens § 244, og fandt ikke grundlag for strafbortfald efter § 248, da det blev vurderet, at skadevolder var gået udover det rimelige i slagsmålssituationen.

Nævnet besluttede at lade ansøgers erstatning nedsætte med 1/3 under henvisning til, at ansøgers skader var opstået under et slagsmål, og at skaderne ikke alene var en følge af sparkene.

N.j.nr. 08-520-11282 Ansøger trængte en nat uberettiget ind i skadevolders hus og sparkede herefter døren ind til skadevolders soveværelse. Skadevolder, som lå i sin seng, skød ansøger i maven med et haglgevær med alvorlig skade til følge. Landsretten nedsatte den i byretten fastsatte straf for skadevolder fra 1½ år til 1 års fængsel under hensyn til den angst, ansøgers indtrængen i hjemmet hos skadevolder afstedkom. Forholdet fandtes dog ikke at kunne omfattes af nødværgebestemmelsen og ej heller af §§ 82 og 83 i straffeloven.

Nævnet nedsatte erstatningen med 1/3 under hensyn til den hos skadevolder fremprovokerede angst, samt under hensyn til, at ansøger fortsatte sin truende og voldsomme indtrængen hos skadevolder, uanset at han var vidende om, at skadevolder opholdt sig i sit hus, hvorfor ansøger til dels måtte antages at have accepteret risikoen for selv at blive påført skade. Endelig lagde nævnet vægt på, at ansøger selv blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 260, nr. 1, jf. § 21, § 264, samt våbenlovens § 10.

Endelig fandt nævnet i **n.j.nr. 07-520-08615** ikke grundlag for at nedsætte erstatningen:

Tiltalte A og B, som var søstre, blev idømt henholdsvis 3 og 2 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1. A blev dømt for at have stukket ansøger i venstre overarm med en kniv, hvorved ansøger blev påført et 1½ cm langt og ½-1 cm dybt sår på venstre overarm, der krævede syning, og B blev dømt for – mens A og ansøger lå på gulvet – at have slået ansøger i bagehovedet med en lysestage med en syningskrævende flænge i bagehovedet til følge. Retten kunne ikke afvise, at den første fysiske kontakt mellem A og ansøger bestod i, at ansøger tog kvæler-tag på A og herved førte hende baglæns. Retten lagde endvidere til grund, at ansøger – efter at være blevet stukket i armen – tumlede rundt med A, hvor han slog hende og sad overskrævs på hende samt holdt hende nede med bl.a. sin arm. Retten fandt ikke, at situationen for hverken A eller B var omfattet af straffelovens § 13, men fandt dog, at det efter straffelovens § 82, stk. 1, nr. 3, skulle indgå som en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse, at gerningerne grænsede til at være omfattet af en straffrihedsgrund.

Ansøger fremsatte overfor nævnet krav om godtgørelse for svie og smerte, samt erstatning for ødelagt beklædning og tabt arbejdsfortjeneste. Nævnet fandt ikke grundlag for at lade erstatningen til ansøger nedsætte på grund af egen skyld. Nævnet lagde vægt på, at betingelserne i straffelovens § 13 ikke var opfyldt og fandt således ikke, at det forhold, at A og B havde befundet sig i en situation, der var grænsende til at være omfattet af en straffrihedsgrund, var tilstrækkeligt til at statuere egen skyld. Nævnet lagde endvidere vægt på, at A medbragte kniven til konfrontationen med ansøger. Nævnet fandt endvidere, at A ved brug af kniven havde

eskaleret volden i forhold til det kvælertag, ansøger muligvis havde taget på hende.

Det samme blev resultatet i **n.j.nr. 08-520-11181**:

Skadevolder blev dømt efter straffelovens § 244 for at have tildelt ansøger et slag i hovedet med en fyldt flaske. Retten lagde til grund, at der havde været en uoverensstemmelse mellem skadevolder og ansøger. Således var de kommet i skænderi med hinanden og havde i den forbindelse skubbet/puffet til hinanden. Retten kunne ikke afvise, at ansøger herefter havde sparket ud efter og ramt skadevolder, der som en reaktion kastede/slyngede flasken mod ansøger. Retten fandt ikke skadevolders vold for omfattet af straffelovens § 13 om nødværge, men fandt dog, at det efter straffelovens § 82, stk. 1, nr. 3, skulle indgå som en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse, at gerningen grænsede til at være omfattet af en straffrihedsgrund. Fastsættelsen af den straf, som skadevolder havde forskyldt, blev udsat og skulle bortfalde efter en prøvetid på 1 år fra dommens dato, på betingelse af at skadevolder ikke begik et nyt strafbart forhold i prøvetiden.

Nævnet besluttede, at der ikke skulle ske nedsættelse af ansøgers erstatning. Nævnet lagde vægt på, at skadevolder kastede/slyngede en flaske mod ansøger og dermed optrappede volden væsentligt.

Og endelig fandt nævnet heller ikke grundlag for nedsættelse i **n.j.nr. 08-520-09903**:

Ansøger, der var indehaver af en forretning, blev ved et røverisk overfald i forretningen truet til at udlevere diverse genstande. Skadevolderne, der var bevæbnede med attrappipistoler, tvang ansøger ud i baglokalet, hvor de tildelte ham flere slag i hovedet, dels med knytnæve og dels med pistol-skæftet. Ansøger, der selv havde et skydevåben, affyrede skud, hvorved bl.a. den ene af skadevolderne blev ramt i armen og ryggen. Ansøger blev frifundet for overtrædelse af straffeloven, fordi retten fandt, at han havde handlet i nødværge. Ansøger blev samtidig dømt 6 måneders fængsel for overtrædelse af våbenloven. Skadevolderne blev hver idømt 2 års fængsel og indrejseforbud i 10 år.

Nævnet fandt ikke grundlag for at nedsætte erstatningen på grund af egen skyld og tilkendte herefter ansøger erstatning og godtgørelse i overensstemmelse med bestemmelserne i erstatningsansvarsloven.

7.3.2 Den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 6 a indebærer endvidere, at den almindelige erstatningsretlige tabsbegrænsningspligt finder tilsvarende anvendelse i erstatnings-sager i henhold til offererstatningsloven. Tabsbegrænsningspligten indebærer, at den, der har lidt skade som følge af en andens ansvarspådragende adfærd, har pligt til så vidt muligt at begrænse sit tab som følge af skaden.

7.4 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 7

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, betaler nævnet ikke erstatning, hvis ansøgers skade godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning. Nævnet betaler endvidere ikke erstatning, i det omfang skaden er en arbejdsskade og godtgøres af arbejdsgiverens forsikring, jf. herved arbejdsskadesikringslovens § 77 (erstatningsansvarslovens § 30). Som eksempel henvises til **n.j.nr. 08-520-10293**, som nævnes i afsnit 7.2.4. Se andre afgørelser til illustration af bestemmelsen i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.4.

7.5 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 10

7.5.1 For sen eller manglende politianmeldelse

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det en betingelse for at få erstatning fra staten, at straffelovsovertrædelsen er anmeldt til politiet uden unødigt ophold. Efter nævnets praksis anses dette som udgangspunkt for at være inden for 24 timer fra gerningstidspunktet. Hvis det på trods af sen anmeldelse lykkes for politiet at identificere gerningsmanden, ser nævnet i almindelighed bort fra, at anmeldelsen ikke er indgivet uden unødigt ophold i henhold til offererstatningslovens § 10, stk. 1.

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 2, kan bestemmelsen i stk. 1 fraviges, hvis forholdene taler for det. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en ansøger på grund af sin tilstand, f.eks. bevidstløshed eller hospitalsindlæggelse, har været ude af stand til at indgive politianmeldelse. I så fald regnes fristen for at indgive politianmeldelse først fra det tidspunkt, hvor det var muligt for ansøger at indgive anmeldelse. Også i andre tilfælde kan der på grund af sagens konkrete omstændigheder være grundlag for at se bort fra fristen, jf. nærmere årsberetningen for 2003, afsnit 7.4.1. Det vil normalt være en forudsætning for, at der kan bortses fra fristen, at ansøger i øvrigt har taget de nødvendige forholdsregler og f.eks. opsøgt skadestuen eller anden lægehjælp i umiddelbar forbindelse med skaden.

N.j.nr. 08-520-09231 Ansøger havde forklaret til politiet, at han var på vej hjem fra en gåtur, da han hørte en pige råbe om hjælp. Ansøger bemærkede, at hun var omringet af 5-6 personer. Ansøger sagde, at de skulle lade pigen være, hvorefter de 5-6 personer stak af. Lidt senere kom 5-6 personer hen mod ansøger; der var formodentlig tale om de samme personer. En af dem spurgte, om ansøger skulle have tæsk, hvorefter ansøger slog 2 af personerne med knytnæveslag, da han var overbevist om, at de ville slå ham, hvis han intet gjorde. Ansøger blev herefter slået med et kraftigt slag i ansigtet. Ansøgeren hørte en stemme råbe, og personerne forsvandt.

Den person, der råbte op, fik tilkaldt politiet, der dog ankom til gerningsstedet, efter at både skadevolderne og ansøger var forsvundet.

Ansøger mærkede stærke smerter i venstre øje, men regnede med, at der blot var tale om et sæbeøjje.

Ansøger anmeldte forholdet til politiet 14 dage efter, idet han først på det tidspunkt havde fået at vide på skadestuen, at der var tale om en alvorlig øjenskade med nedsat syn til følge.

Nævnet besluttede at se bort fra den sene anmeldelse, da ansøger på skadestidspunktet ikke havde grund til at tro, at der var opstået alvorlig personskade. Nævnet lagde vægt på, at ansøger anmeldte forholdet samme dag, han på skadestuen fik oplyst, at hans øjenskade var alvorlig.

Frygt for repressalier er efter lovens forarbejder, jf. betænkning 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 37, 2. sp., ikke en gyldig grund til at undlade at foretage politianmeldelse uden unødigt ophold:

N.j.nr. 07-520-08976 Ansøger, der var ansat på en kommuneskole som teknisk serviceleder, søgte om erstatning som følge af, at viceskoleinspektøren på skolen skulle have holdt en kniv mod hans hals og sagt: "Nu er du færdig". Forholdet var ikke politianmeldt, hvilket ifølge ansøger skyldtes frygt for repressalier og mangel på vidner.

Skoleinspektøren og Børne- og Ungdomsforvaltningen i kommunen oplyste, at ansøger på et kontaktmøde mellem ansøger, skoleinspektøren, administrationschefen for Børne- og Ungdomsforvaltningen og ansøgers tillidsrepræsentant havde fortalt om verbale trusler fra viceskoleinspektøren, men ikke om trusler med en kniv. Skoleinspektøren oplyste, at ansøger på direkte forespørgsel havde sagt på mødet, at han ikke ønskede at politianmelde de verbale trusler.

Nævnet fandt ikke grundlag for at se bort fra den manglende anmeldelse til politiet, idet nævnet bemærkede, at frygt for repressalier normalt ikke anses som en undskyldning for ikke at medvirke til sagens opklaring.

Endvidere fandt nævnet det i øvrigt ikke godtgjort, at der var sket en straffelovsovertrædelse. Nævnet lagde vægt på, at viceskoleinspektøren nægtede at have truet ansøger, hverken verbalt eller med en kniv, og at der ikke var vidner, der kunne bekræfte, at truslerne var blevet fremsat. Der var heller ikke oplyst andre omstændigheder i sagen, der kunne godtgøre, at der var sket en straffelovsovertrædelse.

7.5.2 Medvirken til politiets opklaring af sagen

Kravet i offererstatningslovens § 10, stk. 1, om politianmeldelse indebærer endvidere, at ansøgeren skal have medvirket i fornødent omfang til politiets opklaring af sagen. Bevidst fortielse af oplysninger eller lignende modvilje mod at medvirke til sagens opklaring medfører således normalt, at der ikke kan tilkendes erstatning i henhold til offererstatningsloven:

N.j.nr. 07-520-05952 Nævnet afslog ansøgers ansøgning om erstatning med den begrundelse, at ansøger ikke i tilstrækkeligt omfang havde medvirket til politiets opklaring af sagen. Nævnet lagde vægt på, at ansøger havde afgivet skiftende forklaringer til politiet og til byrettens retsbog. Ansøger havde først forklaret til politiet, at han, tiltalte og en anden mand – efter at have talt sammen inde på en bodega – kom i håndgemæng uden for bodegaen, hvorefter den ene af de to mænd holdt ham, og den anden trampede på hans fod. Ansøger angav et navn på den ene mand. En måned senere forklarede ansøger til politiet, at han ikke ønskede at udtale sig, da han frygtede repressalier. Herefter forklarede han alligevel nogle dage senere til politiet, at han talte med 2 mænd på værtshuset, og at det var dem, der senere overfaldt ham. Ansøger godkendte senere den sidste rapport. Til retsbogen i byretten forklarede ansøger, at han ikke havde nogen erindring om det passerede, dog huskede han, at han ventede på en ambulance, at han fik brækket sit ben flere steder, og at der udenfor bodegaen var 2 mænd. Han kunne ikke beskrive disse personer nærmere, og han kunne ikke sige, om han havde diskuteret med disse personer tidligere, eller om han havde set de tiltalte før. Han forklarede videre, at han ikke havde forklaret politiet det, som fremgik af politirapporterne.

Udover de skiftende forklaringer lagde nævnet vægt på, at tiltalte blev frifundet for forholdet ved byretten.

Nævnets afslag på erstatning blev af ansøger efterfølgende indbragt for retten. Retten fandt, at nævnet med rette havde afvist at udbetale erstatning til ansøger med henvisning til § 10 i offererstatningsloven.

7.5.3 Krav ikke gjort gældende i retten under straffesagen

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er det tillige en betingelse for at få erstatning fra staten, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten:

N.j.nr. 08-520-10572 Tiltalte blev frifundet for at have udøvet vold mod ansøger, idet det ikke fandtes godtgjort, at det var tiltalte, der havde slået ansøger. Da nævnet fandt det dokumenteret, at ansøger havde været udsat for vold, lagde nævnet til grund, at gerningsmanden var ukendt og lod herefter forholdet være omfattet af offererstatningsloven.

Ansøgers bistandsadvokat nedlagde under straffesagen påstand om godtgørelse for 11 dages svie og smerte. Der blev ikke taget forbehold for yderligere krav. Ved en korrigeret erstatningsopgørelse, dateret efter byrettens dom, blev ansøgers krav opgjort til godtgørelse for 59 dages svie og smerte.

Idet ansøgers sygeperiode lå forud for byrettens dom, både kunne og burde bistandsadvokaten have fremsat kravet om godtgørelse for 59 dages svie og smerte i forbindelse med straffesagen.

Nævnet tilkendte herefter ansøger godtgørelse for 11 dages svie og smerte. Det forhold, at den tiltalte blev frifundet i retten, og at sagen herefter i nævnet blev behandlet som en sag med en ukendt skadevolder, ændrede ikke på, at der burde være nedlagt korrekt påstand under straffesagen. Der var i øvrigt ikke overbevisende dokumentation for sygeperioden ud over de oprindeligt krævede 11 dage.

Betingelsen om, at ansøgeren under en eventuel straffesag mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning i retten, gælder, uanset at skadelidte efterfølgende opnår en civil dom om erstatning. Der henvises i den forbindelse til nævnets årsberetning for 2007, afsnit 7.5.3, for en gennemgang af nævnets praksis på området.

7.6 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 11 A

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, betaler nævnet erstatning i overensstemmelse med en eventuel dom om erstatningsspørgsmålet. Efter § 11 a, stk. 2, gælder dette dog ikke, hvis skadevolderen har anerkendt ansøgerens erstatningskrav, og kravet derfor ikke er prøvet af retten.

Offererstatningslovens § 11 a har stor praktisk betydning for nævnet. Reglen i stk. 1 er medvirkende til, at nævnet kan afgøre et stort antal sager umiddelbart i forbindelse med modtagelsen, hvorimod reglen i stk. 2 medfører, at nævnet i andre sager må foretage en selvstændig sagsbehandling, selv om erstatningsspørgsmålet har været drøftet under straffesagen.

Efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 3, kan nævnet uanset reglen i offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, tilkende en ansøger en højere erstatning end fastsat ved dommen, hvis omstændighederne taler for det. Denne bestemmelse er dog uhyre sjældent brugt, jf. årsberetningen for 2003, afsnit 7.5.

7.7 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 13 – 2 ÅRS-FRISTEN

Erstatningsnævnet kan ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået. Det følger af fristreglen i offererstatningslovens § 13. Fristen kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde, f.eks. hvis ansøger først har fået kendskab til forbrydelsen lang tid efter, at den er begået. Efter nævnets praksis regnes fristen normalt først fra det tidspunkt, hvor der foreligger endelig dom i sagen, eller, hvis sagen ikke har været behandlet ved domstolene, fra efterforskningen er afsluttet.

Lovforarbejderne til § 13 er kortfattede, men angiver baggrunden for, at der i offererstatningsloven blev fastsat en kortere frist for ansøgning til Erstatningsnævnet end de frister, der ville følge af de almindelige forældelsesregler.

I betænkning nr. 751/1975 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, side 38, er således anført følgende:

"Udvalget har anset det for hensigtsmæssigt at fastsætte en tidsfrist, inden hvilken ansøgning i almindelighed skal være indgivet, for at nævnet kan undgå at behandle alt for gamle krav. Fristen bør ikke være så kort, at skadelidte nødsages til at indgive en ansøgning, før det er afklaret, om han har mulighed for at få erstatning fra anden side. Udvalget har derfor anset en frist på 2 år for rimelig. Fristen kan fraviges af nævnet, hvis der foreligger særlige grunde. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis skadelidte først får kendskab til forbrydelsen eller til, at den er begået af en af de personer, der er omfattet af § 3, længere tid efter at forbrydelsen er begået."

Nævnet fandt ikke i **n.j.nr. 07-520-08597**, at der var særlige grunde til at se bort fra fristreglen:

Ansøger, som var udlænding, søgte i november 2007 nævnet om erstatning som følge af, at ansøgers ægtefælle afgik ved døden ved et overfald i januar 2001. Østre Landsret afsagde dom i straffesagen i november 2001. Som begrundelse for, at ansøger først nu rettede krav mod nævnet, blev det anført, at hun på tidspunktet ikke talte dansk og var uvidende om danske forhold. Ansøger var under straffesagen repræsenteret af en bistandsadvokat, som fremlagde krav om forsørgertabserstatning. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger under straffesagen var repræsenteret ved bistandsadvokat, samt at ansøger først rettede henvendelse til nævnet ca. 6 år efter endelig domsafsigelse i Østre Landsret.

Hensynet bag § 13 gør sig efter nævnets opfattelse tilsvarende gældende, hvor der – i tilknytning til en tidligere indgivet erstatningsansøgning – fremsættes en ny ansøgning vedrørende samme lovovertrædelse, hvorved der rejses nye erstatningskrav eller gøres nye anbringender gældende, som ansøger kunne og burde have fremsat over for nævnet på et væsentligt tidligere tidspunkt.

Også i disse tilfælde vanskeliggør en meget sen ansøgning vurderingen af sagen, herunder f.eks. mulighederne for at indhente relevant dokumentation for det fremsatte erstatningskrav. Hertil kommer, at det kan være tiltagende uklart, om der er den fornødne årsagssammenhæng mellem ansøgers skader og lovovertrædelsen.

Forarbejderne til offererstatningsloven, bestemmelsens formål samt de hensyn, der taler imod, at nævnet behandler alt for gamle krav, der fremsættes i tilknytning til en tidligere indgivet erstatningsansøgning, indebærer således, at princippet i lovens § 13 kan udstrækkes til også at omfatte tilfælde, hvor nævnet har behandlet sagen, men hvor ansøger rejser yderligere krav mere end 2 år efter, at ansøger indså eller burde indse, at han havde disse yderligere krav.

7.8 OFFERERSTATNINGSLOVENS § 14, STK. 1 - SAGENS OPLYSNING FOR NÆVNET

Bestemmelsen i offererstatningslovens § 14 udgør sammen med nævnets forretningsorden – jf. bekendtgørelse nr. 787 af 12-08-2005 – grundlaget for nævnets behandling af ansøgninger i henhold til offererstatningsloven.

Efter § 14, stk. 1, kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning, herunder ved personligt fremmøde for nævnet, ved i tilfælde af personskade at lade sig undersøge af en læge og om fornødent, eventuelt ved indlæggelse, at lade sig undergive observation og behandling. Nævnet kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige. Nævnet kan herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Ved Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 9558 af 26. august 2005 om indsendelse af sager til Erstatningsnævnet mv., (pkt. 8), er det bl.a. præciseret, at nævnet i sager, hvor der undtagelsesvis kan være behov for yderligere oplysninger, er berettiget til at rette henvendelse til vedkommende politidirektør med henblik på, at der til brug for nævnets behandling af erstatningsspørgsmålet foretages yderligere undersøgelser i sagen, uanset at politiets efterforskning i sagen er afsluttet.

Nævnet vurderer i det enkelte tilfælde, om en sag er tilstrækkeligt oplyst gennem politiets dokumenter, eller om der f.eks. er behov for, at nævnet – eller nævnets sekretariat – indhenter og gennemser eventuelt yderligere materiale i form af lydband, videobånd eller lignende. Det vil endvidere efter omstændighederne blive overvejet, om nævnet skal bede politiet om at foretage yderligere undersøgelser i sagen.

7.9 ERSTATNINGSANSVARSLOVENS § 1

7.9.1 Helbredelsesudgifter

Nævnet kan i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 tilkende erstatning for helbredelsesudgifter, såfremt der er tale om udgifter til rimelige og nødvendige foranstaltninger, der har til formål at få skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med skadelidtes helbredelse.

Helbredelsesudgifter omfatter først og fremmest udgifter til rimelige og nødvendige foranstaltninger, der har til formål at søge skadelidte helbredt, eller som står i forbindelse med helbredelsen af skadelidte. Det gælder således som udgangspunkt f.eks. udgifter til tandlægebesøg og psykologbehandling samt udgifter i forbindelse med transport til og fra behandlingen.

For så vidt angår udgifter til behandling på privathospital el.lign., henvises der til nævnets årsberetning for 2005, afsnit 7.10.1.

Efter nyere retspraksis kan der – ud over den helt indledende behandling og lægeligt dokumenterede helbedsbehandlinger – ikke tilkendes erstatning for udgifter til behandling i form af bl.a. fysioterapi, medmindre der foreligger dokumentation for, at

behandlingen har en varig helbredende effekt. Der kan således ikke tilkendes erstatning for fysioterapi, der alene er smertelindrende.

For børn og unge kan det have en afgørende betydning for bedring af helbredstilstanden, at moderen eller faderen kan være til stede på hospitalet eller deltage i en genoptræning. I sådanne særlige tilfælde kan moderens eller faderens indtægtstab dækkes helt eller delvis i medfør af erstatningsansvarslovens § 1, stk. 1.

7.9.2 "Andet tab"

I medfør af erstatningsansvarslovens § 1 kan der endvidere efter omstændighederne tilkendes erstatning for "andet tab", som skadelidte måtte have lidt som følge af tilskadekomsten.

Der kan således f.eks. tilkendes erstatning for forlængelse af uddannelse eller tab af skoleår. Det er normalt en forudsætning herfor, at det ved lægeerklæring samt erklæring fra uddannelsesstedet dokumenteres, at det er straffelovsovertrædelsen, der er årsag til forsinkelsen i ansøgers uddannelsesforløb.

I nævnets tidligere årsberetninger er refereret flere afgørelser vedrørende erstatning for tab af skoleår/forlængelse af uddannelse, jf. f.eks. årsberetningen for 2001, afsnit 6.10. Nævnet anvendte indtil 2006 en praksis, hvorefter erstatning for tab af et halvt skoleår udgjorde 25.000 kr., og erstatningen for tab af et helt skoleår udgjorde 40.000 kr.

Nævnet revurderede i 2006 niveauet for erstatningen for tab af skoleår som følge af en dom afsagt af Vestre Landsret. I U 2005.2590V tilkendte Vestre Landsret således sagsøgeren 35.000 kr. i erstatning for en forsinkelse af studiestart på 7 måneder. Vestre Landsret begrundede erstatningens størrelse med, at de hidtidige erstatningsbeløb, der havde baggrund i U 1991.570H, ikke var blevet reguleret i 10 år samt den almindelige prisudvikling i samfundet, hvorfor landsretten fandt, at der var grundlag for en generel forhøjelse af erstatningsbeløbene.

På baggrund af landsrettens dom besluttede nævnet at regulere erstatningen for tab af skoleår, således at der fremover som udgangspunkt tilkendes 30.000 kr. for tab af et halvt skoleår og 50.000 kr. for tab af et helt skoleår.

I UfR.2007.1626V fandt retten "i overensstemmelse med retspraksis" grundlag for at tilkende ansøger 60.000 kr. i erstatning for tab af skoleår.

På trods af UfR.2007.1626V besluttede nævnet i 2008, at der ikke var grundlag for at forhøje erstatningen for et tabt skoleår. Baggrunden var, at afgørelsen ikke kunne antages generelt at have støtte i praksis.

Som andet tab er der endvidere efter en konkret vurdering mulighed for at tilkende erstatning for skadelidtes udgifter til ophold på krisecenter eller lignende.

Der kan fra nævnets praksis endvidere henvises til den i årsberetningen 1999, afsnit 5.12, omtalte sag **n.j.nr. 608/1999**, i hvilken nævnet tilkendte erstatning for ansø-

gers ophold på et kvindehjem, idet opholdet ifølge ansøgers læge havde været nødvendigt for ansøgers helbredelse.

7.10 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 3

7.10.1 Godtgørelse for svie og smerte. Godtgørelse i særlige tilfælde, selv om skadelidte ikke er syg

N.j.nr. 06-520-04773 En 19-årig ansøger blev stukket i halsen med en kniv, da han forsøgte at forhindre et overfald. Nævnet tilkendte på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen ansøger godtgørelse for 17 dages svie og smerte og oplyste at ville vende tilbage til spørgsmålet om godtgørelse for svie og smerte, når Arbejdsskadestyrelsen havde vurderet méngrad og evt. erhvervsevnetab.

Arbejdsskadestyrelsen vurderede senere, at ansøger havde pådraget sig et varigt mén på 20 pct., og at han ikke havde lidt et erhvervsevnetab.

På baggrund af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse tilkendte nævnet en skønsmæssigt fastsat godtgørelse for svie og smerte med yderligere 10.000 kr. i medfør af erstatningsansvarslovens § 3, 2. pkt. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på Arbejdsskadestyrelsens udtalelse, der beskrev ansøgers tidligere og nuværende gener samt den megen tid, ansøger havde skullet bruge på genoptræning. Nævnet fandt således, at der var tale om et særligt tilfælde, hvor nævnet kunne tilkende godtgørelse for svie og smerte, selv om ansøger ikke havde været sygemeldt.

7.11 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 5

7.11.1 Erstatning for erhvervsevnetab – varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde

Efter erstatningsansvarslovens § 5 tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne, hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages der hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15 pct.

Hvis det sandsynliggøres, at en ansøger har lidt et erhvervsevnetab som følge af tilskadekomsten, vil nævnet forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen med henblik på, at styrelsen afgiver en udtalelse om ansøgers erhvervsevnetabsprocent. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er alene vejledende for nævnet, men vil som altovervejende

hovedregel blive lagt til grund af nævnet. Nævnet har dog i enkelte særlige tilfælde tilsidesat Arbejdsskadestyrelsens vurdering af ansøgers erhvervsevnetabsprocent.

Hvis personskaden er omfattet af såvel arbejdsskadesikringsloven og offererstatningsloven, tilkender nævnet den difference, der måtte være imellem udmåling af erstatning for erhvervsevnetab efter henholdsvis erstatningsansvarsloven og arbejdsskadesikringsloven, såfremt erstatningen efter sidstnævnte lov er mindre end efter erstatningsansvarsloven:

N.j.nr. 06-520-01595 Ansøger havde i sagen pådraget sig en arbejds-skade, da han afværgede et knivoverfald på sin kompagnon i deres fælles lægepraksis. Sagens nærmere forløb er refereret i nævnets beretning for 2006, afsnit 7.2.3. Arbejdsskadestyrelsen vurderede, at ansøgers erhvervsevnetab var 85 pct. og fastsatte ansøgers årsløn til 379.000 kr. (det maksimale beløb, man efter arbejdsskadesikringsloven kan anvende ved beregning af erhvervsevnetabsersstatning ved arbejdsskader indtruffet i 2004). Ansøgers reelle årsløn lå væsentligt højere. Ansøger søgte derefter nævnet om differencen mellem den erstatning for tab af erhvervsevne, der måtte være mellem udmåling af erstatningen efter på den ene side erstatningsansvarsloven og på den anden side lov om sikring mod følger af arbejdsskade. Nævnet tilkendte ansøger 3.256.154 kr. i differencekravserstatning, da ansøger efter erstatningsansvarsloven var berettiget til en meget højere erstatning, end den der blev tilkendt efter arbejdsskadesikringsloven.

7.12 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 7 – FASTSÆTTELSE AF ERHVERVSEVNETABSERSTATNING

7.12.1 Fastsættelse af årsløn

Efter erstatningsansvarslovens § 6 fastsættes erstatning for tab af erhvervsevne blandt andet på grundlag af ansøgers årsløn. Årslønnen fastsættes i medfør af samme lovs § 7, stk. 1, som ansøgerens samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden. Årslønnen opgøres således ikke i kalenderåret, men fra datoen for tilskadekomsten og et år bagud.

Efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, kan årslønnen dog fastsættes skønsmæssigt, når særlige indtægts- eller ansættelsesforhold eller andre særlige forhold har gjort sig gældende.

Som anført i årsberetningen for 2003, afsnit 7.9.1, har nævnet, hvis ansøgeren gennem længere tid kun har haft en vag tilknytning til arbejdsmarkedet, som udgangspunkt anvendt en standardårsløn på 165.000 kr. ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne. Standardårslønnen kan ikke anvendes, hvis ansøger har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, heller ikke selv om ansøgers faktiske årsløn er lavere end standardårslønnen, jf. nærmere årsberetningen 2004, afsnit 7.9.1.

Nævnet besluttede – som omtalt i årsberetningen 2005, afsnit 7.12.1 – i 2006 at forhøje standardårslønnen til 210.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 1. januar 2006 eller senere.

N.j.nr. 07-520-08073 Ansøger, der på skadestidspunktet i 2007 var 47 år, blev udsat for et voldeligt overfald, hvorved han fik tildelt knytnæveslag i hovedet og pådrog sig kraniebrud og hjerneblødning. Arbejdsskadestyrelsen vurderede méngraden til 10 pct. og erhvervsevnetabet til 15 pct.

Ansøger var i årene 1992 til 2002 arbejdsledig med undtagelse af en periode på nogle få måneder, hvor han var ansat i et hjemmeservicefirma.

Herefter arbejdede han i perioder i forskellige fleksjobs og startede i virksomhedspraktik i april 2006, men blev sygemeldt omkring 1 måned efter. Inden skadestidspunktet var han overgået til ledighedsydelse.

Ansøgers advokat gjorde gældende, at der ved beregningen af erhvervsevnetabserstatningen skulle tages udgangspunkt i en årsløn på 255.000 kr., hvilket svarede til den årsløn, ansøger ville have opnået, hvis han var blevet fastansat i den virksomhed, han i 2006 var startet i virksomhedspraktik i.

Nævnet lagde i overensstemmelse med nævnets praksis om vag tilknytning til arbejdsmarkedet en årsindkomst på 210.000 kr. til grund for beregningen. Nævnet lagde vægt på, at ansøger i mange år forud for tilskadekomsten kun havde haft sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet og kun i forbindelse med arbejde på særlige vilkår.

Nævnet besluttede endvidere i 2007 – som omtalt i årsberetningen for 2007, afsnit 7.12.1 - at forhøje standardårslønnen til 220.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 1. januar 2008 eller senere.

Endelig har nævnet i 2008 besluttet at forhøje standardårslønnen til 225.000 kr. for sager, hvor straffelovsovertrædelsen er sket den 1. januar 2009 eller senere.

Nævnet har i 2008 behandlet 2 sager om erhvervsevnetabserstatning til meget unge personer:

N.j.nr. 06-520-03052 Ansøger, som på skadestidspunktet var 16 år, havde ikke gennemført anden skolegang end 9. klasse. Før tilskadekomsten var det meningen, at han skulle være startet i gymnasiet, hvilket efter tilskadekomsten blev ændret til 10. klasse. Han gennemførte dog ikke 10. klasse. Senere startede han på teknisk skole, ligesom han havde fået et fleksjob, hvilket han ikke havde været i stand til at beholde. Arbejdsskadestyrelsen vurderede ansøgerens tab af erhvervsevne til 25 pct. Nævnet besluttede efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, at fastsætte en skønsmæssig årsløn på 336.500 kr. med udgangspunkt i erstatningsansvarslovens § 8 og gangede herefter beløbet med 10 og med erhvervsevnetabsprocenten.

N.j.nr. 06-520-05351 Ansøger var på skadestidspunktet 16 år gammel og gik i 10. klasse. Efter tilskadekomsten påbegyndte han den 2½ år lange uddannelse til IT-supporter, men opgav uddannelsen efter 2 måneder. Arbejdsskadestyrelsen vurderede ansøgers méngrad til 25 pct. og hans erhvervsevnetab til 15 pct., hvorefter ansøgers advokat anførte, at nævnet ved beregningen af erstatning for erhvervsevnetab burde benytte den årsløn, en færdiguddannet IT-supporter ville kunne oppebære. Nævnet besluttede efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, at fastsætte en skønsmæssig årsløn på 336.500 kr. med udgangspunkt i erstatningsansvarslovens § 8 og gangede herefter beløbet med 10 og med erhvervsevnetabsprocenten. Nævnet lagde ved den skønsmæssige fastsættelse af årslønnen vægt på, at det var yderst usikkert, om ansøger ville have færdiggjort uddannelsen til IT-supporter, såfremt han ikke var kommet til skade.

Det ses således af afgørelserne, at nævnet ved fastsættelse af erhvervsevnetaberstatning til meget unge personer (16-17 år) har taget udgangspunkt i det kapitalbeløb, som nævnes i erstatningsansvarslovens § 8, såfremt der ikke i øvrigt fremgår oplysninger om skadelidtes årsløn.

7.13 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 12 – ERSTATNING FOR BEGRAVELSESUDGIFTER OG ERSTATNING FOR TAB AF FORSØGER

Efter erstatningsansvarslovens § 12 skal den, som er erstatningsansvarlig for en andens død, betale erstatning for rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

I 2008 besluttede nævnet at hæve beløbet for, hvad nævnet i praksis anser for rimelige begravelsesudgifter fra 30.000 kr. til 35.000 kr. for begravelser afholdt i 2008 eller senere.

”Rimelige begravelsesomkostninger” omfatter kun udgifterne til selve begravelsen, herunder annoncering, anlæg af gravsted og bispisning af følget. Nævnet udbetaler ikke erstatning for udgifter til gravstedsvedligeholdelse, sørgetøj og transport til følget. Var afdøde hjemmehørende i udlandet, betaler nævnet udover ”rimelige begravelsesomkostninger” dog også afdødes, men ikke følgets, transport til udlandet.

7.14 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 14 A - OVERGANGSBELØB

Ved dødsfald tilkommer der en efterladt ægtefælle eller samlever et overgangsbeløb. Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller samlever, kan overgangsbeløbet, når særlige omstændigheder taler derfor, i stedet tilkendes en anden efterladt person.

Beløbet vil også kunne udbetales til forældre til større hjemmeboende børn, der bi-

drog til husholdningen, eller f.eks. til en søster eller bror, som i mange år har haft fælles bolig og husholdning m.v. med afdøde.

Overgangsbeløbet ydes som en standardiseret kompensation for de forskellige uforudsete og mere eller mindre dokumenterbare udgifter, der som regel vil være forbundet med en ægtefælles eller samlevers død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet, begravelsesudgifter m.v. Udbetales der overgangsbeløb, kan den pågældende ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter, jf. sidste pkt. i bestemmelsen.

N.j.nr. 08-520-10156 Ansøgers voksne søn blev dræbt med et knivstik i ansøgers og sønnens fælles hjem, hvor de havde boet sammen i over 7 år. Ansøger nedlagde i retten påstand om godtgørelse til efterladte, jf. erstatningsansvarslovens § 26a og om overgangsbeløb.

Østre Landsret tilkendte 100.000 kr. i godtgørelse efter § 26a til efterladte. Retten lagde til grund, at ansøger måtte anses for at være en efterlevende, der stod afdøde særligt nær, idet de i en længere årrække havde haft fælles bolig og husholdning. Resten af erstatningskravet blev udskudt til civilt søgsmål.

Foruden godtgørelsen til efterladte, som var et retskrav efter offererstatningslovens § 11a, stk. 1, tilkendte nævnet ansøger et overgangsbeløb efter § 14a, idet nævnet lagde vægt på, at formålet med overgangsbeløbet er at hjælpe den efterladte i den økonomisk ændrede situation, vedkommende står i efter, at den person, den efterladte har haft fælles husholdning med, er død. Dette hensyn er det samme, når der er tale om en far og en voksen søn, der har haft fælles bolig og husholdning i en længere årrække, som når der er tale om ægtefæller eller samlevende.

I **n.j.nr. 08-520-09253** fandt nævnet ikke grundlag for at tilkende overgangsbeløb:

Ansøger, der var far til en datter, der blev skudt af sin ekskæreste, søgte for sig selv, moderen og søsteren om overgangsbeløb og om godtgørelse til efterladte i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a. Erstatningsnævnet afslog ansøgningerne med den begrundelse, at ansøgerne ikke opfyldte kriterierne. Forældrene boede i udlandet, og søsteren boede kun sammen med afdøde i den sidste måned før dødsfaldet.

Se om erstatningsansvarslovens § 26 a nedenfor under afsnit 7.19.

7.15 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 18

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 18 fastslår, i hvilket omfang krav på erstatning og godtgørelse kan overføres til andre ved aftale eller arv, ligesom bestemmelsen fastlægger, hvordan kravene er stillet i formueforholdet mellem ægtefæller.

Det følger bl.a. af bestemmelsen, at krav på erstatning og godtgørelse i tilfælde af skadelidtes død falder i arv til skadelidtes arvinger³.

Hvis skadelidte dør, inden et krav på f.eks. godtgørelse for varigt mén eller erstatning for erhvervsevnetab er anerkendt eller fastslået ved dom eller af Erstatningsnævnet, kan der dog efter omstændighederne ske nedsættelse af erstatningen eller godtgørelsen under henvisning til skadelidtes korte levetid:

I **n.j.nr. 06-520-00642** var ansøger i september 2004 blevet skudt med et haglgevær på klos hold i ansigtet og på overkroppen. Endvidere var han blevet ramt på højre tommelfinger, som efterfølgende var blevet amputeret. Nævnet tilkendte ved afgørelse i juni 2005 ansøger godtgørelse for 25 pct. varigt mén. I august 2005 blev ansøger fundet død. Nævnet forelagde i februar 2006 sagen for Arbejdsskadestyrelsen, som vurderede, at ansøgers méngrad var 40 pct. Nævnet tilkendte derefter boet efter ansøger yderligere 15 pct. i godtgørelse for varigt mén, men reducerede den yderligere godtgørelse med 1/3 på grund af ansøgers dødsfald, som var sket ca. 1 år efter tilskadekomsten. Nævnet henviste i afgørelsen til forarbejderne til erstatningsansvarsloven samt retspraksis, jf. bl.a. dommene U 1996.618 Ø og U 1988.432 Ø.

N.j.nr. 07-520-06550 Ansøger blev nytårsaften 2006/2007 skubbet omkuld, hvorved hun pådrog sig hoftebrud. Hun fik sat bruddet på plads under operation. Efterfølgende kontrol viste, at bruddet ikke var helet ordentligt. Ansøger afgik ved døden i august 2008. Bruddet var på dette tidspunkt endnu ikke helet. Efter ansøgers død blev sagen forelagt for Arbejdsskadestyrelsen, der vurderede det varige mén til 8 %. Nævnet tilkendte godtgørelse for varigt mén i overensstemmelse med Arbejdsskadestyrelsens vurdering. Nævnet reducerede dog godtgørelsen med 1/3 på grund af ansøgers dødsfald, der skete ca. 20 måneder efter tilskadekomsten.

Der sker normalt ikke nedsættelse af erstatningen ved dødsfald senere end ca. 3 år efter tilskadekomsten, jf. herved U 2005.2390 H.

N.j.nr. 06-520-02091 Ansøger blev i november 2004 ramt af adskillige hagl fra et haglgevær i venstre lår/hoftere region. Sagen blev forelagt for Arbejdsskadestyrelsen. Ansøger afgik ved døden i slutningen af september 2007. Arbejdsskadestyrelsen vurderede i marts 2008 ansøgers varige mén til 10 pct. Da ansøger nåede at leve i ca. 3 år efter tilskadekomsten, fandt nævnet ikke grundlag for at foretage reduktion i den godtgørelse for varigt mén, der skulle udbetales til ansøgers dødsbo.

---

³ Erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, indeholdt tidligere en bestemmelse, hvorefter krav om godtgørelse for personskade først faldt i arv, når det var anerkendt eller gjort gældende ved sagsanlæg eller under en straffesag ved kravets fremsættelse i retten eller i et anklageskrift eller en stævning, der var indleveret til retten. Denne bestemmelse er imidlertid ophævet med virkning fra den 23. januar 2003. Sådanne godtgørelseskrav falder således nu som udgangspunkt i arv fra samme tidspunkt som krav på erstatning for økonomisk skade i anledning af personskade, dvs. uanset om skadelidte har gjort kravet gældende inden sin død. Se i den forbindelse **n.j.nr. 08-520-11985**, refereret under afsnit 7.18 om krænkelsesgodtgørelse.

7.16 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 1 OG 2 - TORTGODTGØRELSE

7.16.1 Frihedsberøvelser

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, betale den forurettede godtgørelse for tort.

N.j.nr. 08-520-09402 I sagen blev to tiltalte dømt for at have slået ansøger flere gange med flad og knyttet hånd i hovedet, samt for at have væltet ansøger omkuld med hævelse ved venstre øre og kind samt hudafskrabninger på lår og albue til følge. De blev desuden dømt for at have tvunget ansøger med ned i en kælder, hvor de tvang ham til at afklæde sig samtidig med, at de bandt en trøje omkring hovedet på ham, så trøjen var presset ind mod hans mund. Herefter pressede de hans hoved ned mod gulvet. I forlængelse heraf tvang de ham – fortsat under trussel om den vold, der lå i situationen – til at følge med til en tagterrasse, hvor de beordrede ham til at sætte sig på en stol. Det lykkedes til sidst ansøger at slippe væk, og han løb nøgen hjem.

Nævnet tilkendte ansøger 20.000 kr. i godtgørelse for tort som påstået af ansøgerens advokat. Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at kombinationen af frihedsberøvelsen samt afklædningen af ansøger gjorde det til et meget krænkende overgreb. Endvidere lagde nævnet vægt på, at ansøger havde været nødsaget til at løbe nøgen hjem.

N.j.nr. 08-520-11062 Skadevolder blev dømt for mishandling, omfattet af straffelovens § 246, ved i perioden fra før sommerferien 2006 og til den 15-09-2006 at have:

- slået ansøger med knytnæve i ansigtet og på kroppen,
- brændt ham med cigaretter adskillige gange på hals og krop,
- brændt ham på skulderen med en opvarmet femkrone,
- taget kvælertag adskillige gange med begge hænder,
- sparket ham i hovedet og på kroppen,
- slået ham i hovedet med en jernstang og med et bordben,
- slået ham med en nedstryger på benene,
- slået ham i hovedet med en lygte,
- banket sit knæ op i ansøgers næse, så den brækkede,
- sprøjtet peberspray i ansigtet på ham,
- brændt ham under armhulen med en lighter,
- bundet ham til en stol med gaffatape, hvorefter han holdt en klud med lightergas op under næsen på ansøger og slog ham, samtidig med at han truede ham med en kniv, og
- brændt ham med en cigaret på højre hånd og på halsen, ligesom han dryssede cigarettaske i øjnene på ham.

Videre blev skadevolder fundet skyldig i at have overtrådt straffelovens § 260, nr. 1, ved i perioden fra før sommerferien 2006 og til den 15-09-

2006, ved vold eller trussel om vold at have tvunget ansøger til at opholde sig på bestemte steder, samt til at sidde i vand en hel nat og at stå op i timevis med armene løftet over hovedet.

Ansøger søgte om 75.000 kr. i godtgørelse for tort. Nævnet besluttede at tilkende ansøger 50.000 kr. Nævnet lagde på den ene side vægt på omfanget af den grove mishandling. På den anden side lagde nævnet vægt på, at ansøger efter nævnets opfattelse selv havde haft mulighed for at afbryde mishandlingen ved at stikke af fra skadevolderen, idet nævnet i sin afgørelse bemærkede, at der ikke blev rejst tiltale efter straffelovens § 261 om frihedsberøvelse.

7.16.2 Forbrydelser mod kønssædeligheden mv.

Efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, skal det ved fastsættelsen af tortgodtgørelsen tillægges vægt, at krænkelserne er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 (forbrydelser i familieforhold) eller 24 (forbrydelser mod kønssædeligheden). Bestemmelsen blev indsat i erstatningsansvarsloven ved lov nr. 463 af 07-06-2001. Lovændringen tog bl.a. sigte på at fordoble det hidtidige godtgørelsesniveau i sædelighedssager, begået den 01-07-2002 og senere, således at udgangspunktet ved udmåling af godtgørelse for tort ved fuldbyrdet voldtægt er 60-70.000 kr. og omkring det halve ved forsøg på voldtægt.

Godtgørelsen i de enkelte sager fastsættes ud fra en vurdering af de konkrete omstændigheder i hvert enkelt tilfælde. Nævnet lægger i den forbindelse blandt andet vægt på karakteren af de seksuelle krænkelser, den anvendte tvang eller vold, varigheden af forbrydelsen, hvor forbrydelsen er sket, om der har medvirket en eller flere gerningsmænd og, hvis der er tale om forsøg, hvor fremskredent forsøget har været.

Nævnet fandt i **n.j.nr. 08-520-09451** ikke grundlag for at tilkende tortgodtgørelse:

Ansøger forklarede til politiet, at hun var på vej hjem fra byen. Pludselig var der en mand, der løb efter hende. Uden at sige noget knuste han en flaske i baghovedet på hende. Han greb herefter fat i hende og trak hende ind i en have. Her lykkedes det hende at bide i mandens finger, hvorefter han løb væk.

Politiet efterforskede sagen som et voldtægtsforsøg, men gerningsmanden blev aldrig fundet. Ansøger rejste krav om 30.000 kr. i godtgørelse for tort.

Nævnet afslog ansøgningen under henvisning til, at hændelsen ikke var sket under så krænkelser, ydmygende eller hånende omstændigheder, at ansøger var berettiget til tortgodtgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøger til politiet havde forklaret, at manden på intet tidspunkt havde fat i hendes bryster eller i hendes skridt, ligesom han ikke havde pillet ved hendes tøj eller i øvrigt sagt noget til ansøger. Ansøger havde endvidere forklaret til politiet, at hun ikke

vidste, om manden ville voldtage hende. Nævnet fandt det herefter ikke tilstrækkeligt sandsynliggjort, at manden havde til hensigt at voldtage hende.

I andre sædelighedssager end voldtægt og forsøg på voldtægt fastsættes godtgørelsen mere skønsmæssigt, men under hensyn til de samme momenter, der er anført ovenfor. Nedenfor følger 5 eksempler fra nævnets praksis. I de første 3 sager tilkendte nævnet tortgodtgørelse, mens nævnet i de sidste 2 sager afslog ansøgningen:

N.j.nr. 08-520-10573 I forbindelse med anmeldelse af en voldssag begået af ansøgers stedfader kom det frem, at ansøger var blevet seksuelt misbrugt af sin stedfar, fra hun var ca. 7 år. Krænkelserne skulle angiveligt have stået på i ca. 10 år. Dette blev anmeldt til politiet i februar 2008, og stedfaderen begik selvmord i marts 2008, før han blev afhørt af politiet. Han efterlod et afskedsbrev, hvori han erkendte, at der var sket krænkelser. Omfanget af krænkelserne var umuligt at fastslå, da parternes udsagn var meget forskellige. Advokaten krævede en erstatning på minimum 200.000 kr.

Nævnet tilkendte ansøger 150.000 kr. i tortgodtgørelse. Nævnet tillagde det i forbindelse med udmålingen af godtgørelsens størrelse betydning, at der ud over ansøgers forklaring ikke forelå sikre oplysninger om omfanget af overgrebenes omfang og karakter.

N.j.nr. 08-520-09669 En far blev i en tilståelsessag dømt for i mindst 15 tilfælde at have befølt sin datter i skridtet. Første gang befølte han hende uden på tøjet. De øvrige gange befølte han hende på klitoris. Han havde aldrig haft fingeren oppe i hendes skede. Forholdene blev begået over en årrække, mens datteren var i alderen 4 – 10 år. Nævnet tilkendte 30.000 kr. som påstået. Kravet var i retten blevet anerkendt af skadevolder.

N.j.nr. 08-520-11186 Skadevolderen havde henvendt sig til ansøger på 8 år og hendes veninde på 11 år, der begge legede på en legeplads. Skadevolderen havde efter ansøgers og venindens forklaring rørt ved ansøgers ben og skridt, samt trukket hendes shorts ned og rørt ved hendes bagdel. Endvidere havde skadevolderen formået ansøger til at holde om hans penis. Ansøgers veninde havde uden skadevolderens viden optaget en video med sin mobiltelefon. Videoen viste en mørkhåret voksen mand, der rørte ved en piges lår. Politiet indstillede efterforskningen i sagen, idet gerningsmanden ikke kunne findes.

Nævnet lagde ansøgers forklaring til grund og tilkendte hende herefter bl.a. under hensyntagen til hendes unge alder 10.000 kr. i godtgørelse for tort.

N.j.nr. 07-520-08812 Tiltalte var i retten tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 245 for blandt andet at have slået ansøger flere gange i ansigtet og på kroppen med et kabel og med knyttet hånd, taget kvæler-tag på hende, samt trukket bukserne af hende og slået hende flere gange

i skridtet med knyttet hånd. Retten fandt, at forholdet skulle henføres til straffelovens § 244.

Ansøgers bistandsadvokat fremsendte efterfølgende en erstatningsopgørelse til nævnet, hvori advokaten anførte, at han fejlagtigt ikke havde modtaget indkaldelsen til retsmødet, og at der derfor ikke var blevet fremsat krav om erstatning/godtgørelse i retten. Advokaten ansøgte blandt andet om tortgodtgørelse på 15.000 kr. Som begrundelse herfor anførte advokaten, at der som minimum burde være rejst tiltale for blufærdighedskrænkelser, jf. straffelovens § 232, da der var tale om en grov seksuel forulempelse, og at det havde været ydmygende og nedværdigende for ansøger.

Nævnet gav afslag på ansøgningen om godtgørelse for tort med den begrundelse, at det ikke ud fra ansøgers forklaring til politiet eller i retten fandtes godtgjort, at ansøger var blevet blufærdighedskrænket. Nævnet lagde endvidere vægt på, at anklagemyndigheden kun havde valgt at rejse tiltale for grov vold. Nævnet fandt endvidere ikke, at ansøger var berettiget til krænkelsesgodtgørelse efter erstatningslovens § 26, stk. 3, allerede fordi tiltalte i retten alene blev idømt 3 måneders fængsel. Derved havde forbrydelsen ikke resulteret i en straf på omkring 1 års fængsel, som er et krav for at tilkende krænkelsesgodtgørelse.

Se i øvrigt om krænkelsesgodtgørelse nedenfor under afsnit 7.17.

N.j.nr. 08-520-10097 Den 12-årige ansøger havde forud for tilskadekomsten været på en sommerlejr med den 29-årige skadevolder, der havde været med som lejrleder. I den forbindelse havde ansøger og skadevolder udvekslet mobilnumre og havde efter sommerlejrens afslutning løbende skrevet til hinanden. En aften skrev ansøger til skadevolder og ville have ham til at svare, hvad han ville gøre, hvis de to var kærester. Dette resulterede i en længerevarende korrespondance mellem de to af klar seksuel karakter, dog således, at det blev mere og mere seksuelt, da ansøger hele tiden ville have skadevolder til at uddybe sine svar.

Skadevolder blev idømt 10 dagbøder af 250 kr. for overtrædelse af straffelovens § 232.

Retten bemærkede vedrørende spørgsmålet om tort, at retten ikke fandt grundlag for at tilkende godtgørelse herfor, da den begåede overtrædelse ikke kunne betragtes som et særligt groft angreb mod ansøgers person. Retten lagde herved vægt på, at parterne ikke befandt sig på samme sted under korrespondancen. Retten lagde endvidere vægt på, at initiativet til korrespondancen kom fra ansøger, der efter hver pause opfordrede skadevolder til at fortsætte. Endeligt fandt retten ikke, at sprogbrugen havde været grov nok til, at betingelserne for at tilkende godtgørelse for tort var opfyldte. Da afgørelsen af erstatningsspørgsmålet således ikke gik i samme retning som strafspørgsmålet, blev kravet dog udskudt til civil retssøgsmål i medfør af retsplejelovens § 992, stk. 1.

Under henvisning til rettens dom og den begrundelse, der fremgik heraf, fandt nævnet heller ikke, at forholdet havde en så grov karakter, at ansøger kunne tilkendes godtgørelse for tort.

I særlige tilfælde tilkender nævnet tortgodtgørelse for f.eks. hårafklipping:

N.j.nr. 07-520-08597 Ansøger søgte nævnet om 10.000 kr. i godtgørelse for tort. Skadevolder blev dømt for ved to separate forhold at have udøvet vold mod ansøger ved at have slået og sparket ansøger på halsen og kroppen, samt ved det første forhold at have klippet 85 cm. af ansøgers hår og ved det andet forhold at have brændt totter af ansøgers hår med en lighter.

Nævnet tilkendte ansøger 5.000 kr. i tortgodtgørelse på baggrund af, at ansøger i to omgange var blevet udsat for krænkelser ved skade på ansøgers hår.

Se også nævnets årsberetning for 2002, punkt 6.14.A, side 27, for andre eksempler på tortgodtgørelse for f.eks. hårafklipping.

7.17 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26, STK. 3, - KRÆNKELSESGODTGØRELSE

Bestemmelsen om krænkelsegodtgørelse findes i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, i tilfælde, hvor der ikke er lidt tort, jf. § 26, stk. 1, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særligt groft angreb mod en andens person eller frihed. Krænkelsegodtgørelse ydes således i de grænsetilfælde, hvor forbrydelsen ikke direkte har været egnet til at krænke offerets selv- og æresfølelse, og hvor der derfor ikke ydes godtgørelse for tort, men hvor forbrydelsen desuagtet er af en sådan karakter, at den generelt set er egnet til at skabe meget betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for offeret.

Kravet om forholdets grovhed kræver lidt forenklet, at forholdet er sket ved et *forsætligt særligt groft angreb*, der har medført eller været egnet til at medføre *alvorlig utryghed og angst hos offeret*. Ved vold er det en forudsætning, at *der er anvendt våben*, eller at der har været tale om vold *gennem længere tid*. Kravet om forbrydelsens grovhed indebærer endvidere, at forholdet også ved strafudmålingen skal betragtes som værende af grovere karakter. Det er således tillige en forudsætning, at forbrydelsen skal kunne medføre fængsel i omtrent 1 år eller derover. Det vil normalt også være en forudsætning, at volden har medført alvorlige skader. Dette fortolkes i nævnets praksis som skader, der har medført egentlige varige mén, der kan fastsættes til en méngrad på mindst 5 pct., eller en sygeperiode på 3 måneder eller derover.

Bestemmelsen er nærmere omtalt i nævnets beretning for 2007, afsnit 7.17, hvor en række afgørelser fra nævnet også kan ses.

For beretningsåret 2008 kan følgende 4 eksempler på tilkendelse af krænkelsergodtgørelse fremhæves:

N.j.nr. 08-520-09255 Skadevolder blev idømt 11 års fængsel for at have skudt og dræbt ansøgers søster. Ansøger overværede drabet på tæt hold, idet skadevolderen skød søsteren i hovedet med et oversavet jagtgevær i en afstand af 1-2 meter fra ansøger. Ansøgers datter lå og var ved at falde i søvn i et værelse tæt på gerningsstedet. Der forelå ingen oplysninger om ansøgers psykiske tilstand efter hændelsen. Nævnet tilkendte ansøger 10.000 kr. i krænkelsergodtgørelse, da forbrydelsen var af en sådan karakter, at den var egnet til generelt at skabe betydelig angst og længerevarende psykiske belastninger for ansøger.

I **n.j.nr. 08-520-09281/0982** tilkendte nævnet begge ansøgere 15.000 kr.:

Skadevolder, der var søn af de to ansøgere, blev dømt efter henholdsvis straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1 og § 245, stk. 1, for at have tildelt begge ansøgere et slag i hovedet med en hammer, hvorved den ene ansøger blev påført et krusningsbrud i venstre isseregion med delvis lammelse af højre arm og ben til følge, og den anden ansøger blev påført et krusningsbrud i højre isseregion. Nævnet lagde ved afgørelserne vægt på, at begge ansøgere havde fået store varige mén efter overfaldet.

Nævnet har efterfølgende på baggrund af udtalelser fra Arbejdsskadestyrelsen tilkendt ansøgerne godtgørelse for varigt mén på henholdsvis 40 og 75 pct.

I **n.j.nr. 08-520-09280** tilkendte nævnet ansøger 20.000 kr.:

Ansøger og hans tvillingebror blev, da de var 2-3 måneder gamle, af deres far udsat for gentagen og grov vold over en periode på godt 1 måned. Faderen blev idømt 6 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 246 mod ansøger og straffelovens § 245 mod ansøgers bror.

Som følge af volden blev ansøger svært handicappet og hjerneskadet med bl.a. spastisk lammelse i alle fire lemmer, epilepsi, mental retardering og nedsat syn til følge. Da ansøger var 3 år gammel, blev hans méngrad fastsat til 120 pct.

Henset til længden af den idømte straf, samt ansøgers alvorlige skader tilkendte nævnet 20.000 kr. i krænkelsergodtgørelse.

Endelig tilkendte nævnet i **n.j.nr. 08-520-11985** 25.000 kr. til boet efter afdøde:

Skadevolder blev idømt 9 års fængsel for i forening med 2 medtaltale at være trængt ind i privat hjem og ved vold at have aftvunget beboeren et ikke nærmere opgjort pengebeløb. Beboeren fik tildelt flere slag i hovedet med et baseball-bat med brud i kraniet samt blødning i hjernen til følge,

hvilket medførte, at hun afgik ved døden 4 uger efter. Nævnet tilkendte boet efter afdøde 25.000 kr. i krænkelsergodtgørelse.

7.18 ERSTATNINGSANSVARSLovens § 26 A – GODTGØRELSE TIL EFTERLADTE

Bestemmelsen, der er gældende for skader sket den 23-01-2003 og senere, er nærmere omtalt i årsberetningerne for 2003, afsnit 7.13 og 2004, afsnit 7.14.

Godtgørelse til efterladte ved dødsfald i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a kommer kun på tale ved dødsfald, der er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Bestemmelsen vil derfor typisk finde anvendelse i tilfælde, hvor dødsfaldet er forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237 (manddrab), § 246 (grov vold med døden til følge) eller eventuelt § 252 (forsætlig fareforvoldelse).

Er dødsfaldet forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 237, er udgangspunktet, at der skal betales godtgørelse. Er døden derimod forvoldt ved overtrædelse af straffelovens § 246 eller § 252, afhænger det af en konkret vurdering af karakteren af tiltaltes handling og den lidelse eller krænkelse, som derved er påført de efterlevende, om der skal betales godtgørelse. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, om dødsfaldet er forvoldt på en særlig brutal eller krænkende måde, om afdøde har været udsat for omfattende vold eller seksuelle krænkelser inden døden, eller om døden er forvoldt på en særlig pinefuld måde. Det kan også indgå i vurderingen, hvor "tæt" de efterladte har været på begivenhederne. Har et barn f.eks. været til stede i forbindelse med drabet på en af sine forældre, kan dette i sig selv tale for tilkendelse af godtgørelse eller en forhøjelse af denne.

Udgangspunktet for godtgørelsens størrelse ved forsætligt drab er 100.000 kr.

Ved dødsfald som følge af grov uagtsomhed kan godtgørelsen fastsættes til et mindre beløb, idet det dog i lovens forarbejder forudsættes, at der ikke tilkendes helt bagatelagtige beløb.

N.j.nr. 07-520-07795 Ansøgerne var afdødes ægtefælle og afdødes to børn. Afdøde var blevet dræbt i et trafikuheld, da han var på arbejde som taxachauffør. Skadevolderen havde – påvirket af narkotika – stjålet en bil, hvorefter han blev forsøgt standset af politiet. Skadevolderen nægtede at standse bilen, hvorefter han i flugtforsøget bl.a. kørte op på fortovet og over for rødt lys. I et kryds, hvor fartgrænsen var 50 km. i timen, kørte skadevolderen med ca. 110 km. i timen ind i taxachaufførens bil, hvorved taxachaufføren blev dræbt. Afdødes ægtefælle og to børn fik af retten hver tilkendt 50.000 kr. i efterladtegodtgørelse. Skadevolderen havde bestridt kravets størrelse, og den tilkendte erstatning var således et retskrav.

Erstatningsnævnet henviste i første omgang de efterladte til at søge godtgørelse ved den skadevoldende bils forsikringssselskab og tilkendegav, at sagen kunne genoptages, såfremt forsikringssselskabet gav afslag. Forsik-

ringsselskabet afslog at yde godtgørelse med henvisning til dommene UfR.2006.1089H og 2006.54Ø og under henvisning til, at der var tale om et færdselsuheld og ikke en særlig grov strafbar handling.

Eftersom der var tale om et retskrav, besluttede nævnet at tilkende de efterladte 50.000 kr. hver. Det var imidlertid nævnets opfattelse, at forsikringsselskabet i henhold til færdselslovens kap. 14, jf. erstatningsansvarslovens § 26a var forpligtet til at tilkende ansøgerne godtgørelse, hvorfor det til politiet indstilledes, at politiet gjorde regres over for forsikringsselskabet.

N.j.nr. 07-520-08088 Ansøgers mand blev af 2 skadevoldere slået med adskillige knytnæveslag i ansigtet og på kroppen, hvorved manden faldt direkte bagover og slog hovedet mod et hårdt betongulv, som kun var belagt med et filttæppe. Retten lagde på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen til grund, at mandens død ca. 1½ måned efter overfaldet, skyldtes læsioner opstået i forbindelse med faldet. Retten bemærkede, at dødsfaldet måtte anses som en uagtsom følge af den af de tiltalte udøvede vold mod afdøde. Retten tog ikke stilling til graden af den udviste uagtsomhed. De to skadevoldere blev dømt efter straffelovens § 244, og spørgsmålet var herefter, om enken kunne få godtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 a.

Nævnet bemærkede, at Østre Landsret i en lignende sag, refereret i UfR2005.1964, ikke fandt grundlag for at tilkende godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a. I den sag var døden en direkte følge af den af de tiltalte udøvede vold i form af knytnæveslag i ansigtet, og ikke som i nærværende sag, en følge af et fald på betongulv, med dødelige læsioner til følge.

Nævnet bemærkede endvidere, at Højesteret i en dom, refereret i UfR 2007.2861, tilkendte 50.000 kr. i godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a, i en sag, hvor det samtidig blev udtalt, at den udviste uagtsomhed i relation til erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2, nr. 1, blot kunne karakteriseres som simpel.

Nævnet fandt på baggrund af Højesterets dom, at skadevolderne havde udvist en sådan grad af hensynsløshed ved at slå på ansøgers mand, selvom denne var i en nærmest bevidstløs tilstand, at enken, som var til stede ved volden, var berettiget til godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a. Nævnet fastsatte godtgørelsens størrelse til 50.000 kr. under henvisning til bemærkningerne til bestemmelsen, hvoraf det fremgår, at godtgørelsen som udgangspunkt udgør 100.000 kr. ved forsætligt drab, men fastsættes til et mindre beløb, hvis dødsfaldet er forvoldt ved grov uagtsomhed.

Godtgørelsen kan udbetales til personer, der stod afdøde særlig nær. Det vil som udgangspunkt sige afdødes efterladte ægtefælle eller samlever, mindreårige børn og, hvis afdøde var mindreårig, afdødes forældre. Ved mindreårige børn vil det som udgangspunkt være uden betydning, om barnet rent faktisk boede sammen med afdøde,

og om barnet selv er i stand til at forstå de særlige omstændigheder omkring dødsfaldet, der begrundet godtgørelsen. Hjemmeboende voksne børn vil som udgangspunkt også være omfattet af bestemmelsen.

Efter omstændighederne er også andre end ægtefælle, samlever, børn eller forældre omfattet af bestemmelsen i § 26 a. Dette forudsætter dog, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende særlig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søskende, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med afdøde.

N.j.nr. 07-520-08394 Ansøgers voksne datter var blevet dræbt med knivstik. Ansøger fremsatte krav om godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a, idet ansøger oplyste, at ansøger havde boet dør om dør med datteren, at ansøger havde spist morgenmad med datteren dagligt, inden datteren skulle på arbejde, og at ansøger og datteren ofte havde været sammen ved aftensmåltidet.

Nævnet lagde til grund, at datteren og ansøger havde været naboer de sidste knapt 5 måneder frem til datterens død, men fandt det ikke dermed sandsynliggjort, at der var bevaret en sådan helt særlig tilknytning mellem ansøger og datteren, at dette kunne udløse ret til godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 a.

Nævnet fandt heller ikke i **n.j.nr. 07-520-08872/08873**, at der havde bestået et sådant særligt forhold mellem ansøgerne og afdøde, at nævnet kunne tilkende godtgørelse:

Skadevolder blev dømt efter straffelovens § 237 for at have dræbt faderen til de to ansøgere på henholdsvis 20 og 24 år. Ansøgerne anførte, at de begge havde bevaret en helt særlig tilknytning til afdøde.

Nævnet begrundede afslaget til den ene ansøger med, at selv om det var oplyst, at de havde et varmt og nært forhold til hinanden, så boede de på tidspunktet for dødsfaldet ca. 150 km. fra hinanden og havde tidligere kun boet tæt på hinanden i en kortere periode.

I afgørelsen til den anden ansøger henviste nævnet til, at ansøgeren i det meste af sin barndom havde boet hos en plejefamilie, og at ansøgeren ikke havde haft regelmæssig kontakt med faderen.

7.19 FORÆLDELSE

Efter fristreglen i offererstatningslovens § 13 kan nævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Der henvises herved nærmere til afsnit 7.7 ovenfor.

Den 01-01-2008 trådte en ny forældelseslov i kraft, lov nr. 522 af 06-06-2007, og den hidtil gældende forældelseslov er ophævet, ligesom DL 5-14-4 er ophævet. Som udgangspunkt er alle fordringer omfattet af den nye forældelseslovs hovedregel om forældelse 3 år efter forfaldtidspunktet, medmindre andet følger af andre love, f.eks. offererstatningslovens § 13, som fortsat anvender den 2-årige forældelse/fristregel ved siden af de almindelige forældelsesregler.

Der gælder følgende overgangsregler: For fordringer stiftet før den 01-01-2008, som ikke allerede er forældede, gælder nogle særlige overgangsregler, der bevirker, at de tidligere gældende forældelseslove også vil have betydning efter den 01-01-2008. Hvis en fordring efter både de nye og de tidligere gældende regler forældes inden skæringsdatoen den 01-01-2011, gælder den seneste af de to forældelsesdage. Hvis de nye regler bevirker forældelse senere end skæringsdatoen, gælder forældelse efter de nye regler. Hvis ikke de nye, men de tidligere gældende regler bevirker forældelse efter skæringsdatoen, er det skæringsdatoen den 01-01-2011, der er forældelsesdagen.

N.j.nr. 07-520-08629 Nævnet gav den 11-04-2000 tilsagn om dækning af udgifter til tandbehandling i henhold til et overslag af den 01-11-1999 mod indsendelse af regning.

Det var i forbindelse med indsendelse af overslaget oplyst, at tandbehandlingen kunne forventes foretaget i løbet af juni måned 2000.

Ved brev af 06-11-2007 indsendte ansøger et nyt overslag af samme dato og anmodede om udbetaling af erstatning i henhold hertil.

Nævnet gav afslag på udbetaling af erstatning/fornyelse af tilsagn om erstatning, da kravet i henhold til nævnets tilsagn af den 11-04-2000 var forældet efter både princippet i offererstatningslovens § 13 og efter § 1, nr. 5 i den dagældende forældelseslov af 1908.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at der var gået ca. 7 ½ år fra ansøger måtte antages at være blevet bekendt med sit krav på erstatning for udgifter til tandbehandling, og til ansøger fremsatte krav herom overfor nævnet ved indsendelse af et nyt overslag.

7.20 TILBAGEBETALING AF FEJLAGTIGT UDBETALT ERSTATNING / GODTGØRELSE

Nævnet har i 2008 truffet en afgørelse om tilbagebetaling af for meget udbetalt godtgørelse:

N.j.nr. 06-520-00614 Nævnet havde i 2005 besluttet at forelægge ansøgers sag for Arbejdsskadestyrelsen. Nævnet udbetalte samtidig en á conto godtgørelse for varigt mén på 5 pct. Arbejdsskadestyrelsen fastsatte

herefter i juli 2008 ansøgerens varige mén til 25 pct., og nævnet udbetalte i august 2008 fejlagtigt godtgørelse for varigt mén svarende til 25 pct.

Efter en høring traf nævnet afgørelse om, at ansøgeren skulle tilbagebetale ca. 35.000 kr. i for meget udbetalt mén godtgørelse, svarende til 5 pct. mén godtgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgeren var repræsenteret ved advokat, som ved et brev, der krydsede nævnets afgørelse, havde anmodet om udbetaling af godtgørelse for svie og smerte for et varigt mén på 20 pct. Ansøgeren havde således ikke en berettiget forventning om at kunne beholde den for meget udbetalte godtgørelse. Nævnet lagde videre vægt på, at der kun gik få måneder fra udbetalingen af godtgørelsen, og indtil kravet om tilbagebetaling blev fremsat. Afgørelsen blev truffet på baggrund af almindelige forvaltningsretlige principper om ændring og tilbagekaldelse af afgørelser samt om tilbagebetaling.

København, den 11-05-2009

M. Lerche

Bilag 1 - Oversigt over forekomsten af de enkelte straffelovsovertrædelser i 2008-2006

	2008	2007	2006
Strfl. §§ 119-121	78	82	111
Strfl. § 123	9	13	14
Strfl. § 210	25	26	17
Strfl. §§ 216-217	83	88	96
Strfl. § 218-221	19	11	8
Strfl. §§ 222-223 a	81	61	105
Strfl. § 224	37	60	62
Strfl. § 232	103	60	91
Strfl. § 237	31	43	67
Strfl. § 241	5	2	6
Strfl. § 244	1.499	1.500	1.790
Strfl. § 245	483	515	602
Strfl. § 246	10	17	17
Strfl. § 249	6	6	3
Strfl. § 252	17	26	18
Strfl. §§ 260-261	15	12	18
Strfl. § 266	23	17	13
Strfl. § 276, § 291, § 293	14	19	26
Strfl. § 279	0		2
Strfl. § 281	3	3	3
Strfl. § 288	217	235	255
Strfl. I øvrigt	0	1	20
Andet	4	18	25
I alt	2.762 ^[1]	2.815	3.369

^[1] Der er i 2008 indkommet 3.080 nye erstatningssager. Det er på 2.762 af disse sager registreret, hvilken straffelovsovertrædelse sagen vedrører. At der ikke er registreret en straffelovsovertrædelse på alle 3.080 nye sager skyldes bl.a., at det i nogle tilfælde ikke er muligt på modtagelsestidspunktet at afgøre, hvilken straffelovsovertrædelse, erstatningssagen vedrører. Det gælder navnlig ansøgninger, der ved en fejl er sendt direkte til Erstatningsnævnet og ikke – i overensstemmelse med nævnets forretningsorden – gennem politiet, og hvor nævnet derfor ikke på ansøgningstidspunktet har modtaget de relevante akter fra straffesagen.

Bilag 2 - Oversigt over tilkendte erstatninger mv. i 2008-2006 fordelt på erstatningsposter

	2008	2007	2006
Svie og smerte	10.919.290	11.880.352	13.575.800
Helbredelsesudgifter	456.287	656.249	657.536
Tandbehandling	1.592.891	1.741.954	1.279.247
Personlige ejendele	511.890	561.877	951.704
Mistede kontanter	10.498	24.185	63.558
Tingsskade	23.410	127.877	36.875
Forlængelse af uddannelse/tab af skoleår	100.000	65.930	146.500
Transportudgifter	149.972	142.191	182.899
Tabt arbejdsfortjeneste	10.339.213	8.523.518	7.019.139
Begravelsesudgifter	260.898	319.505	163.447
Overgangsbeløb	386.500	869.000	731.500
Tort	11.113.500	9.474.000	11.304.500
Krænkelsgodtgørelse	570.000	764.667	1.020.000
Godtgørelse til efterladte	1.510.000	2.813.616	3.066.260
Lægeerklæring, betalt af ansøger/advokat	85.892	113.458	170.990
Varigt mén	24.489.781	23.465.270	13.801.143
Erhvervsevnetabserstatning	45.641.916	43.682.897	34.147.505
Varige helbredelsesudgifter	0	36.892	86.488
Tab af forsørger, ægtefælle	1.323.890	5.862.030	3.793.715
Tab af forsørger, børn	740.965	3.443.486	2.698.597 ⁴
Advokatudgifter	1.888.735	1.773.242	1.423.356
Andet	889.764	179.721	272.400
I alt	113.005.292	116.521.917	96.593.159

Administrative udgifter i 2008-2006:

	2008	2007	2006
Gebyr til Arbejdsskadestyrelsen	407.100	706.550	602.500
Tandlægekonsulent	31.202	57.881	37.705
Lægekonsulenter	0 ⁵		
Erklæringer betalt af nævnet	1.608.043	1.468.397	912.147
Andet	7.019	136.956	

⁴ Tab af forsørger, børn, og posten nedenunder (advokatudgifter) var ved en fejl faldet ud af årsberetningen for 2006.

⁵ Af tekniske årsager kan beløbet ikke opgøres for 2008, men det drejer sig om et lille beløb i størrelsesordenen 3-5.000 kr. Beløbet er indeholdt i posten "andet".

			5.523
I alt	2.053.364	2.369.784	1.557.875

Udbetalt i alt i 2008-2006:

	2008	2007	2006
Tilkendte erstatninger og godtgørelser	113.005.292	116.521.917	96.593.159
Administrative udgifter	2.053.364	2.369.784	1.557.874
I alt	115.058.656	118.891.700	98.151.033

Bilag 3 - Oplysninger om meddelte afslag i 2008

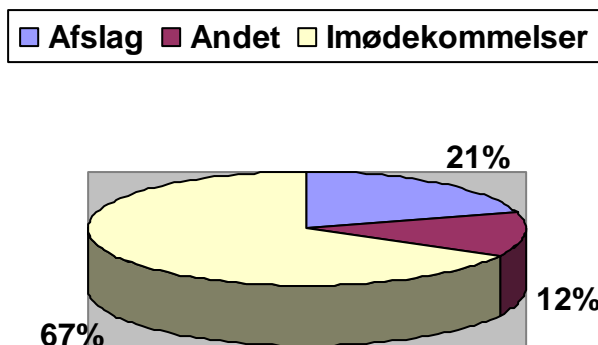
Erstatningsnævnet har i 2008 truffet 4.613 afgørelser, jf. afsnit 4.

I ca. 51 pct. af afgørelserne har nævnet i det væsentligste imødekommet ansøgers erstatningskrav, mens nævnet i ca. 21 pct. af afgørelserne har meddelt afslag. Endvidere har nævnet i ca. 16 pct. af sagerne – typisk efter at have modtaget yderligere dokumentation for ansøgers krav – tilkendt yderligere erstatning. De sager, hvor nævnet har imødekommet ansøgningen eller genoptaget en tidligere afgørelse, udgør tilsammen ca. 67 pct. af de trufne afgørelser.

De øvrige ca. 12 pct. af de trufne afgørelser, hvor nævnet hverken har imødekommet eller afslået det fremsatte erstatningskrav, drejer sig bl.a. om tilfælde, hvor nævnet ikke har kunnet tage stilling til kravet på det foreliggende grundlag, og hvor nævnet derfor har afsluttet sagen med tilsagn om genoptagelse ved indsendelse af dokumentation eller lignende for kravet (ca. 11 pct.). Endvidere drejer det sig om sager, hvor nævnet har besluttet at henlægge en erstatningssag, f.eks. fordi ansøger har oplyst, at han eller hun ikke ønsker videre foretaget i sagen (ca. 1 pct.).

Fordelingen af afgørelsestyper kan illustreres ved nedenstående figur:

Fordelingen af afgørelsestyper i procent

Bilag 4 - Oplysninger om afslagsgrunde i 2008

Blandt de afgørelser, hvorved nævnet har truffet afgørelse om afslag på erstatning, fordeler begrundelserne for afslagene sig som illustreret ved nedenstående figur:

